

Súkromná škola umeleckého priemyslu Bohumila Baču, Ivanská cesta 21, 821 04 Bratislava

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

1. ÚVODNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

NÁZOV ŠKOLY

Súkromná škola umeleckého priemyslu Bohumila Baču
(zmena názvu školy na základe rozhodnutia č.2019/18854:2-A1050 zo dňa 10.12.2019
s účinnosťou od 01.09.2020)

ADRESA

Ivanská cesta 21, 821 04 Bratislava

KÓD A NÁZOV ŠVP

86 Umenie a umeleckoremeselná tvorba

FORMA ŠTÚDIA

Denná

VYUČOVACÍ JAZYK

slovenský

DRUH ŠKOLY

Súkromná

STUPEŇ VZDELANIA – MATURITNÉ ŠTÚDIUM

úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A

DĹŽKA ŠTÚDIA

4 roky

Kódy a názvy študijných odborov:

8602 M Priemyselný dizajn

8603 M Grafický a priestorový dizajn

8604 M Grafický dizajn

8606 M Fotografický dizajn

8610 M Odevný dizajn

8614 M Dizajn interiéru

8630 M Animovaná tvorba

8637 M 03 Obrazová a zvuková tvorba - virtuálna grafika

STUPEŇ VZDELANIA – VYŠŠIE ODBORNÉ ŠTÚDIUM

vyššie odborné vzdelanie – ISCED 5B

DĹŽKA ŠTÚDIA

3 roky

Kódy a názvy študijných odborov:

8636 Q Filmová a mediálna tvorba
8630 Q Animovaná tvorba
8625 Q Fotografia
8621 Q Interiérový dizajn
8639 Q Grafika vizuálnych komunikácií
8609 Q Textilný dizajn

2. KONTAKTY PRE KOMUNIKÁCIU SO ŠKOLOU

Mgr. art. DALIBOR BAČA – zriaďovateľ školy a poverený riaditeľ
tel. +421 2 43410802, 0910 313 511
e-mail ssus@ssus.sk, borobaca@seznam.cz

Mgr. VERONIKA SEGEŠOVÁ – tajomníčka školy
tel. +421 2 43410802, e-mail ssus@ssus.sk, tajomnik@ssus.sk

3. ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

vychádza z týchto zásadných princípov:

- dôraz sa kladie nie na celosťnosť a aktuálnosť obsahu vzdelávania v rozvoji žiakov,
- zabezpečenie rozvoja individuality každého jednotlivca,
- rozvoja požadovaných kompetencií pre výkon povolania,
- akcent sa kladie na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka,
- podporovanie zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania s ohľadom na rešpektovanie vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regióne, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- posilnenie profesijného a osobnostného rastu učiteľov.

Cieľom školského vzdelávacieho programu je:

- vytváranie pluralitného a konkurenčného vzdelávacieho prostredia medzi školami,
- vytváranie podmienok pre autonómiu a rozhodovacie privilégia školy,
- akceptovanie potrieb trhu práce a rozvojových priorít našej školy,

- dodržiavanie základného obsahu vzdelávania a prípravy, ktorý vymedzuje rámcový štátny vzdelávací program,
- vytváranie podmienok pre tvorivosť učiteľa, využívanie efektívnych foriem a metód výučby, ktoré vychádzajú z konkrétnych potrieb žiakov, odborných a pedagogických skúseností učiteľa,
- stanovenie pravidiel pre hodnotenie žiakov /kritériá hodnotenia/,
- pri tvorbe a implementácii postupovanie v súlade s platnou metodikou,
- príprava žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- učenie schopnosti prispôbovať sa zmenám na trhu práce v rámci celoživotného vzdelávania,
- poskytovanie možnosti ďalšieho vzdelávania.

Školský vzdelávací program je strategický dokument školy, ktorý vymedzuje ciele, obsah a podmienky vzdelávania, odporúča zodpovedajúce didaktické prístupy, navrhuje metódy overovania a hodnotenia vzdelávacích výstupov.

Pri tvorbe vzdelávacieho programu sme zohľadňovali rozvojové regionálne programy, strategické zámery ekonomického, politického a spoločenského vývoja na národnej regionálnej alebo miestnej úrovni vo vzťahu ku kvalite obsahu vzdelávania, najmä odborného vzdelávania a prípravy, ale aj ústretovosť k potrebám a požiadavkám zamestnávateľskej sféry.

Vychádzali sme zo zhodnotenia doterajšej kvality vzdelávania, analýzy súčasného stavu, identifikácie všetkých silných a slabých stránok, všetkých príležitostí a prekážok, ktoré budú ovplyvňovať implementáciu školského vzdelávacieho programu. Naším cieľom je pomocou programu zaviesť na školu efektívny nástroj zvýšenia kvality vzdelávania a celého vzdelávacieho prostredia.

Tvorba nášho vzdelávacieho programu bola podmienená nutnosťou vytvoriť podmienky pre uznanie odborných kvalifikácií v danom povolani a tým aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce s dôrazom na región školy, ale aj na osobnostný rozvoj absolventov a ich pripravenosť celoživotne sa vzdelávať.

4. CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť žiakovi:

získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku a cudzom jazyku, kompetencie v oblasti humanitných vied, k celoživotnému vzdelávaniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie, ovládať aspoň jeden cudzí jazyk a vedieť ho používať, naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a aktívne ich riešiť, rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé a umelecké schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo na trhu práce, posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre, získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muž

a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami náboženskej tolerancie, naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť, naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy, chrániť životné prostredie, získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

Ciele odborného vzdelávania a prípravy na úrovni ISCED 3A

Odborné vzdelávanie a príprava /OVP/ je súčasťou celoživotného vzdelávania a musí byť súčasťou spoločnosti založenej na vedomostiach, v ktorej je vzdelávanie cestou rozvoja ľudskej osobnosti. Zámerom OVP je pripraviť žiaka na úspešný, zmysluplný a zodpovedný osobný, občiansky a pracovný život.

Všeobecné ciele OVP na úrovni ISCED 3A sú:

Cieľ – učiť sa poznávať, znamená naučiť sa osvojiť si nástroje pochopenia seba samého a spoločenských súvislostí a zákonitostí, rozvíjať schopnosti nevyhnutné pre celoživotné vzdelávanie.

OVP má:

rozvíjať základné myšlienkové postupy žiakov, ich pamäť a schopnosť sústredenia, podporovať osvojovanie všeobecných princípov riešenia problémov, javov a situácií, ako aj bežných zručností pre prácu s informáciami, podporovať poznanie žiakov lepšieho chápania sveta, v ktorom žijú, viesť k porozumeniu základných vedeckých, technologických a technických metód, postupov a nástrojov a rozvíjať zručnosti pri ich aplikácii, rozvíjať osvojenie si základných poznatkov, pracovných postupov a nástrojov potrebných pre kvalifikovaný výkon povolania na trhu práce, pripravovať žiakov pre celoživotné vzdelávanie.

Ciele výchovy a vzdelávania orientované na vytváranie predpokladov celoživotného vzdelávania sú zamerané na:

1. Posilnenie výchovnej funkcie školy so zámerom:

- vytvárať motiváciu k učeniu, ktorá žiakom umožní pokračovať nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v kultivovaní a rozvoji vlastnej osobnosti,
- podporovať špecifické záujmy, schopnosti a nadania žiakov,
- formovať ucelený názor na svet a vzťah k životnému prostrediu,
- vytvárať vzťah k základným ľudským hodnotám ako je úcta a dôvera, sloboda a zodpovednosť, spolupráca a kooperácia, komunikácia a tolerancia,
- poskytovať čo najväčšie množstvo príležitostí, podnetov a možností v oblasti záujmovej činnosti.

2. Realizáciu stratégie rozvoja školy s dôrazom na prípravu a tvorbu vlastných školských vzdelávacích programov s cieľom:

- uplatňovať nové metódy a formy vyučovania zavádzaním aktívneho učenia, realizáciou medzi predmetovej integrácie, použitím projektového a programového vyučovania, zabezpečiť kvalitné vyučovanie cudzieho jazyka, získať kvalifikovaných učiteľov pre výučbu cudzích jazykov a zabezpečením dostupných podmienok pre výučbu cudzieho jazyka v zahraničí,
- skvalitniť výučbu informačných a komunikačných technológií zabezpečením špeciálnych učební a softwarového vybavenia,
- zabezpečiť ďalšie vzdelávanie učiteľov v oblasti informačných technológií a využitia prezentačných prístupov vo vyučovaní
- zohľadniť potreby a individuálne možnosti žiakov pri dosahovaní cieľov v študijnom odbore,
- zabezpečiť variabilitu a individualizáciu výučby,

- rozvíjať špecifické záujmy žiakov,
- vytvárať priaznivé sociálne, emocionálne a pracovné prostredie v teoretickom a praktickom vyučovaní,
- zavádzať progresívne zmeny v hodnotení žiakov realizáciou priebežnej diagnostiky,
- zachovávať prirodzené heterogénne skupiny vo vzdelávaní.

3. Posilnenie úlohy a motivácie učiteľov, zabezpečenie ich profesijného a osobného rozvoja s cieľom:

- rozvíjať a posilňovať kvalitný pedagogický zbor jeho stabilizáciou,
- podporovať a zabezpečovať ďalší odborný rozvoj a vzdelávanie učiteľov,
- rozvíjať hodnotenie a sebahodnotenie vlastnej práce a dosiahnutých výsledkov.

4. Podporu talentu, osobnosti a záujmu každého žiaka s cieľom:

- rozvíjať edukačný proces na báze skvalitňovania vzťahov medzi učiteľom – žiakom – rodičom,
- rozvíjať tímovú spoluprácu medzi žiakmi budovaním prostredia tolerancie a radosti z úspechov,
- vytvárať prostredie školy založené na poznatkovom a hodnotovom prístupe k vzdelávaniu s dôrazom na aktivitu a slobodu osobnosti žiaka,
- odstraňovať prejavy šikanovania, diskriminácie, násillia, xenofóbie, rasizmu a intolerancie v súlade s Chartou základných ľudských práv a slobôd,
- viesť žiakov k zmysluplnej komunikácii a vyjadreniu svojho názoru,
- zapájať sa do projektov zameraných nielen na rozvoj školy, ale aj na osvojenie si takých vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré žiakom prispievajú k ich uplatneniu sa na trhu práce na Slovensku a v krajinách Európskej únie a k motivácii pre celoživotné vzdelávanie sa,
- nadväzovať spoluprácu s rôznymi školami a podnikmi doma a v zahraničí,
- presadzovať zdravý životný štýl,
- vytvárať fungujúci a motivačný systém merania výsledkov vzdelávania.

5. Skvalitnenie spolupráce so sociálnymi partnermi, verejnosťou a ostatnými školami na princípe partnerstva s cieľom:

- podporovať spoluprácu s rodičmi pri príprave a tvorbe školského vzdelávacieho programu, aktivizovať ich záujem o možnosti vstupovať do procesu výchovy a vzdelávania riešeniami pre jeho skvalitnenie,
- aktívne zapájať zamestnávateľov do tvorby školských vzdelávacích programov, rozvoja záujmového vzdelávania, skvalitňovania výchovno-vzdelávacieho procesu a odbornej praxe,
- spolupracovať s príslušnými orgánmi na koncepciách rozvoja odborného vzdelávania a prípravy a politiky zamestnanosti v regióne Bratislavského samosprávneho kraja,
- rozvíjať spoluprácu s nadáciami, rôznymi neziskovými organizáciami na zabezpečenie prosociálnej orientácie žiakov,
- využiť materiálno-technický a ľudský potenciál pre získanie doplnkových finančných zdrojov, reagovať na vypísané granty a projekty.

6. Zlepšenie estetického prostredia budovy školy a najbližšieho okolia s cieľom:

- zlepšiť estetické prostredie v triedach a spoločných priestoroch školy,
- pravidelne sa starať o úpravu okolia školy.

5. PEDAGOGICKÝ ZBOR

CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO ZBORU

Stabilizovaný pedagogický zbor tvorí viac ako dve tretiny zamestnancov na plný alebo čiastočný pracovný úväzok, jedna tretina z nich pracuje na dohodu. Ide o zamestnancov predovšetkým z oblasti jazykového a najmä odborného vzdelávania, ktorí sú zamestnaní väčšinou na Vysokej škole výtvarných umení, Slovenskej technickej univerzite alebo pracujú pre firmy, ktoré sú orientované na dizajn. Škola prejavuje o nich značný záujem, najmä ak sa u nich predpokladá vysoká odborná profesionalita, ktorá môže do vyučovacieho procesu zaviesť inovatívne metódy či technologické poznatky, Priemerný vek pedagógov je okolo 40 rokov.

ĎALŠIE VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ŠKOLY

Podrobný a konkrétny plán ĎVPZ je súčasťou ročného plánu školy. Manažment školy považuje za prioritnú úlohu zabezpečiť:

uvádzanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe, sprostredkovanie pedagogickým pracovníkom nových poznatkov (inovácií) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied, ako aj z odboru, v ktorom pôsobia, prípravu pedagogických zamestnancov na zvyšovanie si svojich kompetencií a schopností efektívne pracovať s informačno-komunikačnými technológiami, multimediálnymi pomôckami formou kurzov alebo projektov organizovaných školou či projektov iných organizácií, motiváciu pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti napr. aktivitami v organizácii rôznych umeleckých podujatí a vlastnej výstavnej činnosti, zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod., prípravu pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, koordinátor protidrogovej prevencie, vedúci odboru a odborného zamerania, prípravu pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. tvorba Školského vzdelávacieho programu, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti v dobiehajúcich ročníkoch), atď., sprostredkovanie operatívneho a časovo aktuálneho transferu odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.

VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ZAMESTNANCOV ŠKOLY

Vnútny systém kontroly by sa mal zameriavať hlavne na celkový priebeh výchovno-vzdelávacej činnosti na škole, na plnenia plánu školy, plánov jednotlivých študijných odborov a operatívnych plánov.

Kritériá na hodnotenie zamestnancov

- hodnotenie žiakov počas vyučovacej hodiny s uplatnením sebahodnotenia žiaka,
- vyučovanie pomocou didaktickej, počítačovej techniky a ostatným materiálno-technickým vybavením,
- vystupovanie a rečovú kultúru vyučujúcich, uplatňovanie didaktických zásad,
- plnenie povinností stanovených pracovnou zmluvou a náplňou,
- mimoškolská činnosť učiteľov,
- participácia na projektoch školy.

Na hodnotenie pedagogických zamestnancov školy sa stanovujú tieto metódy:

- Pozorovanie (hospitácie).
- Rozhovor.
- Výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, súťaže, úspešnosť prijatia na vyšší stupeň školy a pod).
- Sledovanie pokroku vo výsledkoch pod vedením učiteľa.
- Hodnotenia pedagogických zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomné hodnotenia učiteľov prostredníctvom vzájomných hospitácií a „otvorených hodín“.
- Hodnotenia učiteľov žiakmi.
- Hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.

6. SPOLUPRÁCA S RODIČMI, SO SOCIÁLNYMI PARTNERMI A INÝMI SUBJEKTMI

SPOLUPRÁCA S RODIČMI

Škola rozvíja všetky formy spolupráce so sociálnymi partnermi a verejnosťou. Predovšetkým sa zameriava na pravidelnú komunikáciu so svojimi zákazníkmi – žiakmi a ich rodičmi. Rodičia sú členmi Rady školy. Všetci sa môžu informovať o priebehu vzdelávania žiakov na konzultáciách, triednych aktívoch a počas konania Dňa otvorených dverí s triednym učiteľom alebo vyučujúcim. Majú možnosť sledovať priebežné študijné výsledky prostredníctvom internetu. Zároveň sú rodičia informovaní o aktuálnom dianí na škole, o pripravovaných akciách prostredníctvom [www stránok školy](#) alebo priamo e-mailom. Cieľom školy je zvýšiť komunikáciu s rodičmi. Sme maximálne otvorení všetkým pripomienkam a podnetom zo strany rodičovskej verejnosti.

ZAMESTNÁVATELIA

Škola chce aktívne spolupracovať so zamestnávateľskými firmami (Made by Vaculík, Tau-chem, Neumahr tlačiareň, podpísané zmluvy o spolupráci, Centrum vzdelávania a prípravy) a najmä s tými, ktoré v budúcnosti by mohli byť aj potenciálnymi zamestnávateľmi absolventov. Je to pre školu dôležitá súčasť odborného vzdelávania a prípravy jej žiakov do praxe. V tejto oblasti sa očakáva aj podpora zo strany Slovenskej živnostenskej komory. Spolupráca je zameraná hlavne na poskytovanie praxe, materiálno-technické zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu, tematické prednášky, súťaže, sprostredkovanie exkurzií a výstav. Zástupcovia zamestnávateľov sa môžu pravidelne zúčastňovať na zasadaniach Rady školy, pedagogických poradách a aktívne pôsobiť v rámci odbornej praxe ako inštruktori, oponenti pri maturitných a absolventských prácach či priamo zúčastňovať sa na maturitných a absolventských skúškach. Počas obdobia výučby môžu realizovať odborné prednášky, školenia a kurzy pre žiakov. Okrem odbornej praxe a podporných aktivít máme záujem aj o spoluprácu na projektoch iniciovaných školou, ktorých cieľom je získanie pre žiakov bezprostredného kontaktu s reálnou praxou.

KULTÚRNE INŠTITÚCIE

Škola spolupracuje predovšetkým s organizáciami, ktoré podporujú jej výstavné aktivity. Tie prebiehajú buď v rámci projektov školy alebo formou prezentácie školy či súťažných prác žiakov. V tejto oblasti sú jej aktívnymi partnermi Slovenské centrum dizajnu, Slovenské národné divadlo, Divadelná Nitra, Múzeum dizajnu – Satelit, OZ – Ivánska 21 a Galéria Sumec.

PARTNERSKÉ ŠKOLY

Škola je členom Asociácie riaditeľov škôl úžitkového výtvarníctva a stredných umeleckých škôl, kde aktívne pôsobí na smerovanie stredného umeleckého školstva na Slovensku a členom Asociácie súkromných škôl a školských zariadení.

INÍ PARTNERI

Umožniť štúdium a tak nadobudnúť istý stupeň vzdelania talentovaným deťom aj zo sociálne znevýhodneného prostredia či rómskeho pôvodu, je jedna z priorít školy. Podarilo sa nám v tomto smere nadviazať spoluprácu s nadáciou Divé maky, ktorá práve takéto deti podporuje.

7. PROFIL ABSOLVENTA

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Kľúčové kompetencie sú zakomponované do všetkých vzdelávacích oblastí.

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robíť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy,
- morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj,
  - zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený materinský a cudzí jazyk, disponovať s čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovať základné zručnosti a sebatvoriť.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- spoľahlivo sa vyjadrovať v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medzil'udských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkulturálnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívitu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,

- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobjších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

d) podnikateľské spôsobilosti

Sú schopnosťou orientovať sa na vlastné podnikanie. Učiť sa, prispôsobovať sa podnikateľskému prostrediu a jeho vývoju. Vedieť využívať informačné toky, vedieť investovať do ľudských zdrojov. Tieto kompetencie vznikajú na základe súhrnu všetkých získaných vedomostí počas štúdia

Absolvent má:

- vedieť spracovať základné analytické prieskumy a predkladať primerané návrhy na výkon takej práce, ktorú je schopný zodpovedne vykonať,
- vyhodnocovať možnosti plánovania realizácie projektov,
- samostatne plánovať financie, základné prostriedky a nehnuteľnosti vzhľadom na potreby a ciele manažmentu podnikania,
- pochopiť najnovšie poznatky z teórie riadenia a organizácie,
- využívať marketingový manažment,
- rozpoznávať a rozvíjať kvality riadiaceho zamestnanca s aspektom na komunikatívne schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom,
- vedieť vystihnúť princípy odmeňovania a oceňovania aktívnych a tvorivých zamestnancov,
- ovládať princípy priebežnej kontroly, diagnostiky skutočného stavu a úrovne podniku,
- zisťovať dynamiku vývoja efektívnosti práce, podnikania a porovnávať ju s celospoločenskými požiadavkami a potrebami,
- využívať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých,
- pracovať s materiálmi a informáciami v dvoch cudzích jazykoch,
- ovplyvňovať druhých a koordinovať ich úsilie,
- rýchle sa rozhodovať a prijímať opatrenia,
- myslieť systémovo a komplexne,
- prijímať a uznávať aj iné podnikateľské systémy,
- ovládať podstatu systémovej analýzy,
- rešpektovať právo a zodpovednosť,
- mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti a ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia a byť pripravený prispôbovať sa zmeneným pracovným podmienkam,
- sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany iných ľudí,
- mať prehľad o možnostiach uplatnenia na trhu práce v danom odbore, cieľavedomé a zodpovedne rozhodovať o svojej budúcej profesii a vzdelávacej ceste,

- mať reálnu predstavu o pracovných a iných podmienkach v odbore, o požiadavkách zamestnávateľov na pracovné činnosti a vedieť ich porovnávať so svojimi predstavami a reálnymi predpokladmi,
- robiť aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia,
- chápať podstatu a princíp podnikania, mať predstavu o základných právnych, ekonomických, administratívnych, osobnostných a etických aspektoch súkromného podnikania,
- dokázať vyhľadávať a posudzovať podnikateľské príležitosti v súlade s realitou trhového prostredia, svojimi predpokladmi a ďalšími možnosťami,
- samostatne plánovať podnikateľské aktivity vzhľadom na potreby a ciele manažmentu podnikania,
- mať predstavu o základných právnych, ekonomických, administratívnych, osobnostných a etických aspektoch súkromného podnikania,
- dokázať vyhľadávať a posudzovať nové podnikateľské príležitosti v súlade s požiadavkami trhového prostredia a vlastnými predpokladmi a možnosťami,
- zachovávať za každých okolností podnikania etický a morálny kódex.

e) spôsobilosti využívať informačné technológie

Tieto spôsobilosti pomáhajú žiakom rozvíjať základné zručnosti pri práci s osobným počítačom, s internetom, využívať rôzne informačné zdroje a informácie v pracovnom a mimo pracovnom čase. Efektívne využívanie informačných a komunikačných technológií výrazne prispeje k realizácii celoživotného vzdelávania, k udržiavaniu identity komunity a vytváraniu možnosti virtuálnej komunikácie medzi lokálnymi komunitami aj na veľké vzdialenosti. Sú to teda spôsobilosti, ktoré umožňujú žiakom ich osobnostný rast, vlastné učenie a výkonnosť v práci.

Absolvent má:

- zoznámiť sa s rôznymi druhmi počítačových programov a spôsobom ich obsluhy,
- ovládať obsluhu periférnych zariadení potrebných pre činnosť používaného programu,
- pracovať s aplikačným programom potrebným pre výkon povolania,
- vyhľadávať vhodné informačné zdroje a potrebné informácie,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov, kriticky pristupovať k získaným informáciám a byť mediálne gramotný,
- evidovať, triediť a uchovávať informácie tak, aby ich mohol využívať pri práci,
- chrániť informácie pred znehodnotením, nežiaducim zverejnením alebo zmanipulovaním,
- graficky znázorňovať reálne situácie a úlohy, kde takéto znázorňovanie pomáha pri kvantitatívnom riešení úlohy,
- komunikovať elektronickou poštou,
- evidovať, uchovávať a triediť informácie pre budúce obdobie,
- zvyšovať si pomocou rôznych informačných zdrojov a sústavnou prácou s PC svoju mediálnu gramotnosť.

VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

Sú neoddeliteľnou súčasťou profilu absolventa, spolu s odbornými kompetenciami tvoria jeden organický celok.

Absolvent má:

- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- ovládať základné – najčastejšie používané lexikálne a gramatické prostriedky, rozumieť gramatickým menej frekventovaným lexikálnym javom a vedieť ich aj používať, samostatne tvoriť súvislé hovorené a písané prejavy,
- získať informácie z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie), dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,
- pracovať s Pravidlami pravopisu a inými jazykovými príručkami,
- chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,
- vytvárať si predpoklady pre estetické vnímanie skutočnosti,
- vytvoríť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,
- pristupovať k literatúre ako k zdroju estetických zážitkov, uplatňovať estetické a ekologické hľadiská pri pretváraní životného prostredia, podieľať sa na ochrane kultúrnych hodnôt,
- v jazykovej oblasti poznať a používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu včítane vybranej frazeológie v rozsahu daných tematických okruhov, vybrané morfológické a syntaktické javy, základné spôsoby tvorby slov (odvodzovanie a skladanie slov), vybrané javy z oblasti štylistiky,
- v oblasti pragmatickej používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch primerane s komunikatívnym zámerom,
- s aspektom na strategickú kompetenciu vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým) a používať iné jazykové príručky a informačné zdroje,
- v oblasti sociolingvistickej vedieť komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so socio-kultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností,
- chápať nutnosť svojho úspešného zapojenia sa do spoločenskej deľby práce a oceniť prospešnosť získavania nových spôsobilostí po celý čas života,
- mať základné sociálne návyky potrebné na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy,
- uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, mať ochotu rešpektovať práva iných ľudí,
- chápať princípy fungovania demokratickej spoločnosti a postupy, ako sa občan môže aktívne zapojiť do politického rozhodovania a ovplyvňovať verejné záležitosti na rôznych úrovniach (štát – región – obec),
- v praxi uplatňovať humanitné zásady vzťahov medzi ľuďmi a ekologické zásady vo vzťahu k životnému prostrediu,

- vytvárať si vlastné filozofické a etické názory ako základ na sústavnejšiu a dokonalejšiu orientáciu pri posudzovaní a hodnotení javov ľudského a občianskeho života,
- rozumieť matematickej terminológii a symbolike, vedieť ju správne interpretovať a používať,
- vyhľadávať, hodnotiť, triediť, používať matematické informácie v bežných profesijných situáciách a používať pritom výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,
- osvojiť si vyskytujúce sa pojmy, vzťahy a súvislosti medzi nimi, osvojiť si postupy používané pri riešení úloh z praxe,
- cieľavedome pozorovať prírodné javy, vlastnosti látok a ich premeny,
- rozvíjať finančnú a mediálnu gramotnosť,
- rozlišovať fyzikálnu a chemickú realitu, fyzikálny a chemický model,
- vedieť opísať osvojené prírodovedné poznatky a vzťahy medzi nimi, používať správnu terminológiu a symboliku, porozumieť prírodným zákonom,
- aplikovať získané prírodovedné poznatky i mimo oblasti prírodných vied (napr. v odbornom vzdelávaní, praxi, každodennom živote),
- poznať využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve a v každodennom živote a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie,
- chápať umenie ako špecifickú výpoveď umelca, chápať prínos umenia a umeleckého zážitku ako dôležitú súčasť života človeka, vedome vyhľadávať a zúčastňovať sa kultúrnych a umeleckých podujatí, vedieť vyjadriť verbálne svoj kultúrny zážitok, vyjadriť vlastný názor a obhájiť ho,
- vytvoríť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a aktívne sa podieľať na ich ochrane,
- prejavovať aktívne postoje k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti a vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovaniu telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia,
- uvedomovať si význam telesného a pohybové zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia a ľudských vzťahov,
- ovládať a dodržiavať zásady bezpečnosti, snažiť sa zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze, uplatňovať pri športe a pobyte v prírode poznatky z ochrany a tvorby životného prostredia.

ODBORNÉ KOMPETENCIE

Sú zásadnými a ťažiskovými kompetenciami v profile absolventa, ktoré dosiahne po ukončení odborného vzdelávania. Sú predpokladom kvalifikovaného výkonu pre pracovnú pozíciu dizajnéra, ich získaním je absolvent pripravený na podmienky umeleckej praxe alebo na vysokoškolské štúdium výtvarného zamerania.

Cieľ – učiť sa rozhodovať, naučiť sa tvorivo zasahovať do svojho životného, pracovného a spoločenského prostredia.

OVP má:

rozvíjať aktívny a tvorivý prístup žiakov k riešeniu problémov a k hľadaniu progresívnych riešení, podporovať flexibilitu, adaptabilitu a kreativitu žiakov, viesť žiakov k aktívnemu prístupu k práci, profesijnej kariére a prispôsobovaniu sa zmenám na trhu práce, rozvíjať cieľavedomý prístup žiakov k tímovej a samostatnej práci, vytvárať

zodpovedný prístup žiakov k plneniu svojich povinností a rešpektovaniu stanovených pravidiel, viesť žiakov k hodnoteniu svojich schopností a rešpektovaniu schopností druhých, rozvíjať zručnosti a schopnosti potrebných k diskusii, kompromisu, obhajobe svojho stanoviska a k akceptovaniu stanovísk druhých, viesť žiakov k chápaniu práce ako príležitosti pre seberealizáciu.

Cieľ – učiť sa spoznávaníu vlastnej osobnosti a jej vytváraníu v súlade so všeobecne akceptovanými morálnymi hodnotami.

OVP má:

rozvíjať telesné a duševné schopnosti a zručnosti žiakov, prehĺbovať zručnosti potrebné k sebareflexii, sebapoznaniu a seba hodnoteniu, vytvárať primerané sebavedomie a inšpiráciu žiakov, rozvíjať slobodné, kritické a nezávislé myslenie žiakov, ich úsudok a rozhodovanie, viesť k prijímaníu zodpovednosti žiakov za svoje myslenie, rozhodovanie, správanie a cítenie, viesť žiakov k emocionálnemu a estetickému vnímaníu, rozvíjať kreativitu, nadanie, špecifické schopnosti a predstavivostí.

Cieľ – učiť sa spolunažívať v spoločnosti, vedieť spolupracovať s ostatnými, podieľať sa na živote spoločnosti a nájsť si v nej svoje miesto.

OVP má:

rozvíjať úctu k ľudskému životu a jeho hodnote, vytvárať úctu a rešpekt k prírode, k ochrane životného prostredia a k chápaníu globálnych problémov ľudstva, prehĺbovať osobnostnú, národnostnú a občiansku identitu žiakov, ich pripravenosť chrániť vlastnú identitu a rešpektovať identitu druhých, viesť žiakov k tomu, aby sa vo vzťahu k iným ľuďom oslobodili od predsudkov, xenofóbie, intolerancie, rasizmu, agresívneho nacionalizmu, etnickej, náboženskej a inej neznášanlivosti, vytvárať zodpovedné a slušné správanie žiakov v súlade s morálnymi zásadami a zásadami spoločenského správania sa, viesť žiakov k aktívnej účasti v občianskom živote a spolupráci na rozvoji demokracie, rozvíjať komunikačné schopnosti žiakov a zručnosti pre hodnotný pracovný, rodinný a partnerský život.

Poslaním našej školy nie je len odovzdávať vedomosti a pripravovať našich žiakov na povolanie a získanie odbornej kvalifikácie, ale aj formovať u mladých ľudí ich postoje, viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov. Škola sa stane otvorenou inštitúciou pre rodičov, sociálnych partnerov a širokú verejnosť s ponukou rôznej spoločenskej činnosti.

Naša škola má nielen vzdelávať, ale aj vychovávať. Naše ciele v systéme výchovy a vzdelávania spočívajú v cieľavedomom a systematickom rozvoji poznávacích schopností, emocionálnej zrelosti žiaka, motivácie k sústavnému zdokonaľovaníu sa, prosocionálneho správania, etiky, sebaregulácie ako vyjadrenia schopnosti prevziať zodpovednosť za seba a za svoj rozvoj.

8. PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

PRIESTOROVÉ A MATERIÁLNO–TECHNICKÉ PODMIENKY ŠKOLY

Pre realizáciu školského vzdelávacieho programu na škole je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú všeobecné požiadavky platných právnych noriem a konkrétne požiadavky vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore. Úlohou našej školy je, aby vytvorila čo najvhodnejšie podmienky a vzdelávacie prostredie podľa potrieb a požiadaviek študijného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností.

SÍDLO A KOREŠPONDENČNÁ ADRESA

SÚKROMNÁ ŠKOLA UMELECKÉHO PRIEMYSLU BOHUMILA BAČU
Ivanská cesta 21
821 04 Bratislava

Pracovisko odborného vyučovania – maturitné štúdium

Ivanská cesta 21
821 04 Bratislava

Pracovisko teoretického vyučovania – maturitné štúdium

Palisády 51
811 06 Bratislava

Pracovisko vyššieho odborného štúdia

Panenská 28
811 03 Bratislava

MATERIÁLNO – TECHNICKÉ VYBAVENIE

Vybavovanie odborných učební novými technológiami je súčasťou projektu Dizajn - multimédia - podnikanie, podporeného a financovaného v rámci IROP Európskou úniou a Európskym fondom regionálneho rozvoja. V rámci projektu sa realizovala rekonštrukcia budovy školy, zvýšila sa energetická efektívnosť budovy školy a zabezpečilo sa nové vybavenie odborných učební.

Pre našich žiakov všetkých odborov sme zakúpili vďaka podpore Európskej únie a Európskeho fondu regionálneho rozvoja dokopy desiatky nových zariadení, technológií, strojov aj softvéru, vďaka ktorým budú môcť realizovať všetky svoje návrhy na profesionálnej produkčnej úrovni ihneď priamo v škole.

PERSONÁLNE PODMIENKY

- Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program je v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činností podľa platných predpisov.

- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecno - vzdelávacích a odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
- Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Výchovný poradca je pedagogický zamestnanec, ktorého poslaním je poskytovanie odbornej psychologickkej a pedagogickej starostlivosti žiakom, rodičom a pedagogickým zamestnancom školy. Prácu výchovného poradcu usmerňujú metodické, pedagogické a psychologické centrá. Práca výchovného poradcu a dodržiavanie všeobecne záväzných platných predpisov v oblasti výchovného poradenstva podlieha kontrolnej činnosti zo strany riaditeľa a zriaďovateľa strednej školy. Ďalšie práva a povinnosti výchovných poradcov vymedzujú vnútorné predpisy školy (pracovný poriadok, vnútorný školský poriadok a pod.).

ORGANIZAČNÉ PODMIENKY

- Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy a rámcového učebného plánu štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania v školských vzdelávacích programoch vychádza zo ŠVP. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín boli v tomto programe dodržané a sú preukázateľné. Vzdelávanie a odborná príprava žiakov sú organizované ako štvorročné štúdium.
- Vyučovanie začína o 8.00 hod., vnútorný školský poriadok môže stanoviť aj posunutie začiatku vyučovania max. na 8.10 hod. Organizácia školského roka sa riadi podľa pedagogicko-organizačných pokynov v danom školskom roku.
- Plnenie školskej legislatívy vzhľadom na organizáciu a priebeh školského vzdelávacieho programu vo väzbe na teoretické vyučovanie a odbornú prax je v súlade. Výchovno-vzdelávací proces sa riadi Zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon).
- Odborná prax sa vyučuje v rozsahu stanovenom v učebnom pláne, vykonáva sa v dielňach a odborných učebniach ako aj na pracoviskách odbornej praxe. Výučba prebieha pod vedením odborných pedagógov. Realizuje sa v 7 hodinových celkoch jeden týždeň v 2. ročníku a dva týždne v 3. ročníku. Delenie skupín stanovuje platná legislatíva.
- Vzdelávanie a príprava sa riadi podľa Vnútorného školského poriadku. Zabezpečuje jednotnosť v celom výchovno-vzdelávacom procese. Upravuje pravidlá správania žiakov na teoretickom a praktickom vyučovaní. Obsahuje tiež práva a povinnosti žiakov. Vnútorný školský poriadok je súčasťou Organizačného poriadku školy a Pracovného poriadku školy a riadi sa podľa nich. Žiaci sa oboznamujú so Školským poriadkom každý rok na prvej vyučovacej hodine prvý deň školského roka a podpisujú v osobitnom zázname svojím podpisom jeho rešpektovanie. Táto skutočnosť je zaznamenaná aj v triednych knihách.
- Stretnutia s rodičmi prvákov sú plánované v druhom týždni na začiatku školského roka, kde sa zoznamujú s učiteľmi, kolektívom v triede, získavajú informácie o škole, jej štýle práce, organizácii vyučovania, metódach a prostriedkoch hodnotenia,

plánovanými aktivitami na škole. Sú oboznámení s ich povinnosťami, právami a postupmi. Zároveň majú možnosť prezrieť si celú školu.

- Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa riadi Klasifikačným poriadkom školy a je súčasťou školského vzdelávacieho programu ako súčasť učebných osnov vyučovacích predmetov a ako osobitná spoločná časť. O všetkých kritériách hodnotenia, výchovných opatreniach a podmienok vykonania záverečných a opravných skúšok sú žiaci a rodičia vopred informovaní.
- Ukončovanie štúdia a organizácia maturitnej skúšky sa riadi platným legislatívnym predpisom. Maturitná skúška sa z písomnej, praktickej a ústnej časti. Úspešní absolventi získajú vysvedčenie o maturitnej skúške.
- Exkurzie sa konajú priebežne podľa aktuálnej ponuky v každom ročníku s pedagogickým dozorom a počtom žiakov v zmysle platných predpisov. Odborný obsah exkurzií vyplýva z obsahu učebných osnov odboru štúdia a plánuje sa v ročných plánoch práce školy.
- Spolupráca s rodičmi sa realizuje predovšetkým prostredníctvom triednych učiteľov, výchovného poradcu, manažmentu školy a jednotlivých vyučujúcich všeobecnozvedávacích a odborných predmetov, osobnou komunikáciou s rodičmi, prípadne zákonnými zástupcami rodičov. Sú to pravidelné, plánované zasadnutia triedneho aktívu a zasadnutia Rady školy, v ktorých sú zastúpení rodičia a sociálni partneri. Obsahom týchto zasadnutí sú informácie o plánoch a dosiahnutých výsledkoch školy, riešenie problémových výchovných situácií, organizovanie spoločenských, vzdelávacích, kultúrnych a športových akcií organizovaných školou.
- Súťaže a prezentácia zručností a odborných spôsobilostí v odbore na školskej úrovni sa organizuje formou ročníkových prác ako spoločný výstup teoretického a praktického vyučovania na záver každého ročníka. Škola určí obsah, rozsah, úroveň, kritéria hodnotenia, formu prác a ich prezentácie prípadne aj s prístupom verejnosti na Dni otvorených dverí. Žiaci sa môžu zúčastňovať aj na súťažiach a prezentáciách vo svojom odbore na národnej a medzinárodnej úrovni. Práce žiakov sa predstavujú verejnosti na výstavách a prezentáciách na regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni.

PODMIENKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod. Škola zabezpečuje všetky technické a organizačné opatrenia na elimináciu všetkých rizík. Učitelia, žiaci a rodičia so podrobne s týmito rizikami oboznámení. Riziká, ktoré sa nedajú eliminovať, sú čiastočne riešené osobitnými ochrannými prostriedkami, ktoré žiaci dostávajú bezplatne na základe Smernice riaditeľa školy. Ich používanie sa dôsledne kontroluje. Žiaci sú s predpismi podrobne oboznámení a poučení vždy v úvodných hodinách jednotlivých predmetoch. Obsahom školenia sú predpisy a normy používané v odboroch. Na hodinách odborných predmetov sa žiaci zoznamujú s návodmi na obsluhu jednotlivých strojov, prístrojov a zariadení a prevádzkovými bezpečnostnými predpismi.

9. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia žiakov pokladáme za najvýznamnejšiu kategóriu celého procesu. Hodnotenie žiaka vychádza z jasne stanovených cieľov a konkrétnych

kritérii, ktorými sa dá jeho výkon zmerať. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia žiaka je aj jeho správanie, prístup a postoje. Hodnotenie nikdy nesmie viesť k znižovaniu dôstojnosti, sebadôvery a sebaúcty žiaka.

Pri každom skúšaní preverujeme výkon žiaka na základe jeho výkonového štandardu, ktorý je formulovaný v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu ako vzdelávací výstup. Počas skúšania zisťujeme, čo žiak vie a čo nevie, alebo čo má vedieť, ako sa má zlepšiť v porovnaní sám so sebou alebo s kolektívom – zisťujeme stupeň dosiahnutia cieľov vyučovacieho procesu.

Skúšaním preverujeme výkon žiaka z hľadiska jeho

- **výkonu**, ktorý sa meria na základe stanoveného kritéria,
- **relatívneho výkonu** /porovnáme výkon žiaka s výkonmi ostatných žiakov/,
- **individuálneho výkonu** /porovnáme jeho súčasný výkon s jeho prechádzajúcim výkonom/.

HODNOTENIE

Cieľom hodnotenia žiaka je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. V rámci hodnotenia preverujeme výsledky činnosti žiakov podľa určených kritérií. Niektoré kritériá sú všeobecne platné pre všetky predmety, odborné výkony žiakov sú hodnotené podľa stanovených kritérií hodnotenia.

Pri skúšaní a hodnotení využijeme rôzne spôsoby a postupy:

- **podľa počtu odskúšaných žiakov:**
  - individuálne
  - frontálne
  - skupinovo
- **podľa času:**
  - priebežné
  - záverečné /súhrne po ukončení tematického celku/,
- **podľa informovanosti:**
  - formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť,
  - neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese,
- **podľa činnosti:**
  - hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
  - hodnotenie výsledku činnosti, napr. plagát, fotografia,

- výkres, model, výrobok a pod.
- **podľa spôsobu vyjadrovania sa:**
  - ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),
  - písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí),
stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
  - praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.).

Vzdelávacími výstupmi sa hodnotia kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti a praktické kompetencie (produkt, proces, postup).

Zavedenie **portfólia** ako súboru dokumentov o rôznych odborných a umeleckých aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia je povinnosťou. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka.

ZOZNAM ŠTANDARDNÝCH NÁSTROJOV HODNOTENIA

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia	Ústna odpoveď (krátke, súvislé a obmedzené odpovede, doplnenia)
Simulované situácie	Písomné odpovede (testy)
Úloha hrou	Projekt
Ústne odpovede	Zistenie
Projekt	Stanovenie (niečo určiť)
Zistenie	Porovnanie
Stanovenie (niečo určiť)	Prípadová štúdia
Prípadová štúdia	Školská práca
Zapisovanie do pracovnej knihy	Úlohy a cvičenia
Protokoly	
Správy	
Osobný rozhovor	Dotazník

PRAVIDLÁ HODNOTENIA ŽIAKOV

= SÚBOR KRITÉRIÍ, ORGANIZAČNÝCH A METODICKÝCH POSTUPOV

Overujú sa nimi dosiahnuté výkonové štandardy. Vzťahuje sa na hodnotenie:

- Počas štúdia hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu. Ku každému vzdelávaciemu výstupu vymedzujeme kritériá hodnotenia, učebné zdroje, medzipredmetové vzťahy a metódy a prostriedky hodnotenia, ktoré sú v súlade s cieľmi vyučovacieho predmetu a jeho výchovnými a vzdelávacími stratégiami. Tým zabezpečíme komplexnosť vedomostí a ich aplikáciu.

Všeobecné podmienky pre hodnotenie žiakov:

1. Hodnotenie má byť motivačným stimulom.
2. Žiak sa hodnotí podľa miery splnenia daných kritérií.
3. Hodnotenie má viesť k sebakontrolu a sebahodnoteniu žiaka.
4. Znamka z vyučovacieho predmetu nezahŕňa hodnotenie správania žiaka.

5. Žiak má dostatok času na učenie, precvičovanie a upevnenie učiva, vyhotovenie práce alebo jej časti tak ako bolo uvedené v zadaní.
6. Podklady pre hodnotenie a klasifikáciu získava vyučujúci hlavne: sledovaním výkonov a pripravenosti žiaka na vyučovanie, rôznymi druhmi prác, analýzou výsledkov rôznych činností žiakov, konzultáciami s ostatnými vyučujúcimi. Pri klasifikácii používa vyučujúci platnú klasifikačnú stupnicu.
7. Výsledky žiakov posudzuje učiteľ objektívne.
8. V predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode.
9. Písomné práce väčšieho rozsahu sú žiakom oznámené vopred, aby mali dostatok času na prípravu.
10. Významným prvkom procesu učenia je práca s chybou.

HODNOTENIE PODĽA POVAHY PREDMETU

Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou teoretického zamerania

Hodnotíme hlavne ucelenosť, presnosť, trvalosť osvojenia požadovaných poznatkov, schopnosť uplatňovať osvojené poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a najmä praktických úloh, pri výklade a hodnotení spoločenských a umeleckých javov a zákonitostí. Posudzuje sa kvalita spôsobu myslenia /kritické myslenie/, jeho logika, samostatnosť a tvorivosť, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o tieto činnosti a vzťah k týmto činnostiam. Odborná jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu, kvalita výsledkov činností, osvojené metódy samostatného štúdia sú taktiež dôležitou súčasťou hodnotenia.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Uplatnil osvojené poznatky, fakty, pojmy, definície, zákonitosti, vzťahy a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri vysvetľovaní a hodnotení spoločenských a umeleckých javov.
- Prezentoval estetické vnímanie, svoj prístup k poznávaniu umeleckého diela.
- Preukázal kvalitu a rozsah získaných vedomostí vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti.
- Prezentoval kvalitu spôsobu myslenia /kritického myslenia/, predovšetkým jeho logiku, schopnosť presvedčivej argumentácie.
- Preukázal presný, odborný a jazykovo správny ústny a písomný prejav.
- Mal aktívny prístup, záujem a vzťah k daným činnostiam, schopnosť vyhľadávania relevantných informácií.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.
- Preukázal schopnosť individuálnej kreativity.
- Osvojil si účinné metódy a formy štúdia.

Hodnotenie vo vyučovacom predmete s prevahou praktického zamerania

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Osvojil si požadované praktické zručnosti a návyky a ich využitie.

- Využíval získané teoretické vedomosti v praktických činnostiach.
- Bol schopný individuálnej kreativity.
- Bol aktívny a iniciatívny v praktických činnostiach.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.
- Preukázal vzťah k práci, pracovnému kolektívu a praktickým činnostiam.
- Zvládol efektívne spôsoby práce a organizáciu vlastnej práce, udržiaval na pracovisku poriadok.
- Dodržiaval predpisy o BOZP a starostlivosť o životné prostredie.

SEBAHODNOTENIE ŽIAKA

Súčasťou hodnotenia má byť aj sebahodnotenie žiakov, ich schopnosť posúdiť svoju vlastnú prácu, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. Sebahodnotenie budeme orientovať na rozvoj **klúčových kompetencií** a na **očakávané vzdelávacie výstupy** v danom vyučovacom predmete.

1 Sebahodnotenie klúčových kompetencií

Pri sebahodnotení klúčových kompetencií žiak vyplňuje po predchádzajúcej konzultácii s učiteľom a rodičmi **Hodnotiaci dotazník**. Dotazník je orientovaný na všetky oblasti klúčových kompetencií, ktoré sú uvedené v tomto vzdelávacom programe. Hodnotenie sa realizuje 2x do roka /1. štvrťrok, 3. štvrťrok/. Jednotlivé položky dotazníka vypracujú vedúci odborného zamerania v spolupráci s výchovnou poradkyňou a riaditeľom školy. Vyjadrenia žiaka môže doplniť učiteľ alebo rodič. Hodnotenie učiteľ komentuje ústne.

V dotazníku žiak používa nasledovné vyjadrenia:

- vždy, celkom samostatne, občas s pomocou,
- väčšinou, väčšinou samostatne, občas s pomocou,
- takmer vždy, skoro samostatne, s malou pomocou,
- niekedy samostatne, niekedy potrebujem pomoc,
- potrebujem pomoc, pretože potom sa mi darí aj samostatne,
- zriedka, takmer vždy potrebujem pomoc a radu,
- zatiaľ sa mi nedarí a pod.

Príklady z pripravovaných dotazníkov sú napr.:

Ako mi ide učenie?

- Učím sa sústredene a samostatne.
- Plánujem a organizujem si vlastné učenie.
- Vyhľadávam a triedim informácie potrebné k učeniu.
- Vyhodnocujem výsledky svojej práce.
- Hľadám rôzne možnosti riešenia problému.

Ako viem komunikovať?

- Dodržiavam dané pravidlá komunikácie.
- Vie počúvať druhých ľudí.
- Aktívne diskutujem a argumentujem.
- Používam rôzne druhy neverbálnej komunikácie.

Ako spolupracuje s druhými?

- Aktívne pracujem v skupine.
- Pomáham, podporujem a oceňím druhých.
- Dokážem požiadať o pomoc.

- Rešpektujem osobnosť druhého.
- Viem ukončiť prácu v skupine.

2. Sebahodnotenie vzdelávacích výstupov

Žiak má možnosť zamyslieť sa nad svojou prácou, vedomosťami a zručnosťami, ale aj postojmi a vlastnosťami. Zvažuje svoje pozitíva a negatíva, uvažuje nad tým, kde sa dopustil chýb, aké sú príčiny jeho problémov, ako ich môže odstrániť a ako môže s nimi naďalej pracovať. Učítelia - vyučujúci si pripravujú Hodnotiaci dotazník a kritériá hodnotenia. Týmto spôsobom sa budeme usilovať viesť žiakov k hodnoteniu vlastného pokroku v danom predmete. Žiak touto formou vyjadruje, čo sa za určité obdobie naučil, v čom sa zdokonalil, v čom by sa chcel zlepšiť. Hodnotenie sa realizuje 2x do roka /1. štvrťrok, 3. štvrťrok/. Jednotlivé položky dotazníka vypracujú vedúci odborného zamerania v spolupráci s výchovnou poradkyňou a riaditeľom školy. Hodnotenie učiteľ komentuje ústne. Iná forma, ktorú chceme odskúšať je písomné zhodnotenie vlastnej aktivity a práce žiakom. Žiaci budú používať techniku voľného písania. Pri vyhodnotení učiteľ použije primeraný komentár /dodržiava pedagogickú etiku/ iba so žiakom samotným, nikdy pred triedou. Hodnotenie písomné a dotazníkom môže žiak následne vyhodnotiť spolu s rodičmi napr. doma.

ZÁVER

Hodnotíme nasledovné:

- **Prácu v škole:** pripravenosť na vyučovanie, aktívne zapojenie sa do výučby, prezentácia vedomostí, zručností a kompetencií.
- **Vzdelávacie výstupy:** podľa kritérií hodnotenia.
- **Domácu prípravu:** formálne a podľa kritérií hodnotenia.
- **Práce žiakov:** písomné práce, rešerše, úlohy, eseje, cvičenia, praktické cvičenia, projekty, skupinové projekty, prípadové štúdie, prezentácie, simulácie a situačné štúdie, produkty a pod.
- **Správanie:** v škole, na verejnosti, spoločenských aktivitách, výstavách a pod.

OBDOBIE HODNOTENIA

- denne
- priebežne
- štvrťročne
- polročne
- ročne

KLASIFIKÁCIA

Je výsledkom komplexného hodnotenia. Základom na pridelenie klasifikačného stupňa sú známky, čiže zaradenie žiaka alebo jeho výkonu do niektorej výkonnostnej skupiny. Vymedzenie klasifikačných stupňov sa opiera o hodnotenie podľa výkonových kritérií.

Stupne prospechu a celkový prospech

Prospech žiaka je v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný týmito stupňami:

- 1 – výborný
- 2 – chválitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatočný

5 – nedostatočný

Správanie žiaka je klasifikované týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Žiak na konci prvého a druhého polroka je hodnotený takto:

- prospel s vyznamenaním
- prospel veľmi dobre
- prospel
- neprospel

Žiak je **neklasifikovaný**, ak jeho absencia v danom predmete prekročila 30% celkovej dochádzky /riaditeľ školy môže povoliť komisionálnu skúšku na doplnenie klasifikácie/. Žiak je neklasifikovaný aj v prípade, ak vyučujúci nemá dostatok podkladov na uzatvorenie klasifikácie. O tejto skutočnosti musí byť informovaný riaditeľ školy. Ak je žiak neklasifikovaný, nedostane vysvedčenie, iba výpis z katalógového listu. O dodatočnej klasifikácii rozhoduje riaditeľ školy v zmysle platnej legislatívy.

Ak má žiak alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti hodnotenia, môže požiadať riaditeľa školy o komisionálne preskúšanie žiaka. Na základe kritérií hodnotenia sa uskutoční preskúšanie žiaka do 14 dní od doručenia jeho žiadosti prípadne v termíne po vzájomnej dohode medzi žiakom a riaditeľom školy. Komisionálne skúšky prebiehajú v súlade s právnymi predpismi.

Opravné skúšky určuje riaditeľ školy v súlade s právnym predpisom.

Klasifikácia a hodnotenie žiakov so ŠVVP

Klasifikuje sa s prihliadnutím na stupeň poruchy. Vyučujúci rešpektujú odporúčenia psychologických vyšetrení žiaka a uplatňujú ich pri klasifikácii a hodnotení správania žiaka. Vyberajú vhodné a primerané spôsoby hodnotenia vrátane podkladov na hodnotenie. Uplatňujú také formy a spôsoby skúšania, ktoré zodpovedajú schopnostiam žiaka a nemajú negatívny vplyv na jeho rozvoj a psychiku. Volia taký druh prejavu, v ktorom má žiak predpoklady preukázať lepšie výkony.

Špecifiká hodnotenia študijných odborov 86 Umenie a umeleckoremeselná tvorba

1. Pri **celkovom hodnotení** žiaka na konci prvého a druhého polroka

- žiak **prospel s vyznamenaním**, ak z hlavného odborného predmetu má výborný prospech, ani v jednom povinnom predmete nemá prospech horší ako chváľitebný, priemerný prospech z povinných predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je veľmi dobré,
- žiak **prospel veľmi dobre**, ak z hlavného odborného predmetu nemá prospech horší ako chváľitebný, ani v jednom povinnom predmete nemá prospech horší ako dobrý, priemerný prospech z povinných predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je veľmi dobré.

2. **Hlavný odborný predmet** určí riaditeľ školy po porade s pedagogickou radou. Hlavným odborným predmetom v študijnom odbore 8614 M dizajn interiéru v 1. a 2. ročníku výtvarná príprava, v 3. a 4. ročníku navrhovanie.

3. Opravná skúška sa nepovoľuje z praxe a z hlavného odborného predmetu.

VÝCHOVNÉ OPATRENIA

Patria sem pochvaly, napomenutia triedneho učiteľa, pokarhanie triedneho učiteľa, pokarhanie riaditeľa školy, podmienené vylúčenie zo štúdia, vylúčenie zo štúdia.

Akékoľvek výchovné opatrenie musí byť okamžite oznámené v písomnej forme rodičom alebo zákonným zástupcom žiaka. Opatrenie sa zaznamenáva do katalógového listu žiaka. Neuvádza sa na vysvedčení.

10. VZDELÁVACIE OBLASTI

VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE

Cieľom všeobecného vzdelávania je vytvoriť predpoklady na rozvoj osobnosti v nadväznosti na vedomosti, teoretické a praktické zručnosti získané na základnej škole. Všeobecné vzdelávanie je zamerané na rozvoj kľúčových a všeobecných kompetencií žiakov. Je integrálnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy, využíva sa nielen ako samostatná oblasť vzdelávania, ale začleňuje sa do obsahu odborného vzdelávania v rámci medzipredmetových vzťahov a aplikačných súvislostí.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- JAZYK A KOMUNIKÁCIA
- ČLOVEK A HODNOTY
- ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ
- ČLOVEK A PRÍRODA
- MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI
- ZDRAVIE A POHYB

1. JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie. Jazyk sa vníma ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ktorý je predpokladom pre ďalšie vzdelávanie. Jazyk je znakom národnej a individuálnej identity, prostriedkom komunikácie a profesionálnej realizácie, ako aj prostriedkom na vyjadrovanie citov

a pocitov. Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia má významné postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese. Kvalitná úroveň jazykovej kultúry je základným znakom všeobecnej vyspelosti absolventov.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať doma alebo v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie vytvára v nemalej miere podmienky pre nad predmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú.

V predmete **slovenský jazyk a literatúra** sa kladú do popredia ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov. Zdôrazňuje sa chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie, čo sa vo vyučovaní premieta do zámerného preferovania rozvoja

komunikačných kompetencií v rámci komunikačno-zážitkového modelu vyučovania slovenského jazyka a literatúry.

Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať ap.

V literárnej zložke predmetu slovenský jazyk a literatúra sa zmenilo tematické usporiadanie predmetu, v rámci ktorého sa opustila literárnohistorická štruktúra. Obsah je zameraný na analyticko-interpretáčnej činnosti. Obsah literatúry sa v najvšeobecnejšom zmysle orientuje na dve činnosti: recepciu a tvorbu.

Vo všetkých zložkách predmetu sa uplatňuje konštruktivistický prístup k učeniu, v ktorom sa žiak stáva učiacim sa subjektom.

V **anglickom jazyku** žiaci aktívne pristupujú k získavaniu vedomostí nielen na hodinách anglického jazyka, ale i prostredníctvom všetkých dostupných médií (v rámci samoštúdia) v zhode so svojimi osobnými záujmami a profesijnou orientáciou. Požiadavky, ktoré sa kladú na žiakov predpokladajú, že budú vedome a cielene pristupovať k osvojeniu si anglického jazyka. Táto koncepcia im umožňuje, aby na základe vlastného uváženia rozhodli, do akej miery budú anglický jazyk v budúcnosti používať.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Absolvent má:

- riešiť rozmanité komunikačné, spoločenské a pracovné situácie,
- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- používať vhodné jazykové prostriedky /zvukové, verbálne, neverbálne, rečová etika)/ a reagovať na vopred nenacvičenú situáciu,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- používať postupy a jazykové prostriedky /zvukové, lexikálne, gramatické/ štýlu oznamovacieho, konverzačného, prakticky odborného a administratívneho, oboznámiť sa so špecifikami štýlu publicistického a umeleckého, mať kultivovaný súvislý prejav na pripravenú a nepripravenú tému,
- usilovať sa pri ústnom a písomnom prejave o dodržaní jazykových noriem, výstižné, logické a jazykovo správne a bohaté vyjadrovanie,
- ovládať základné – najčastejšie používané lexikálne a gramatické prostriedky, rozumieť gramatickým menej frekventovaným lexikálnym a gramatickým javom a vedieť ich aj používať, samostatne tvoriť súvislé hovorené a písané prejavy,
- získať informácie z prečítaného a vypočutého textu /určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie/, dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- vedieť spracovať výpisky z textu a dokázať ho primerane reprodukovat' a interpretovať, vyjadrovať sa k odbornej problematike, s využitím popisných výkladových a úvahových postupov, vyhľadávať informácie všeobecného a odborného charakteru, pracovať s príručkami,

- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a inými jazykovými príručkami,
- mať vypestovaný návyk pravidelne túto literatúru používať, uvedomele sa snažiť o dokonalejšie zvládnutie spisovného jazyka, o skvalitnenie svojho vyjadrovania a osobného štýlu,
- chápať význam jazykovej kultúry a funkcií spisovného jazyka, spisovne sa vyjadrovať v situáciách, ktoré si to vyžadujú, byť si vedomý toho, že jazyk sa dynamicky rozvíja,
- chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,
- vytvárať si predpoklady pre estetické vnímanie skutočnosti,
- chápať prínos literatúry a umeleckého zážitku pre život človeka,
- vyjadriť vlastný čitateľský zážitok a zdôvodniť ho,
- vytvoríť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,
- poznať a chápať tie myšlienkové a literárne smery, hnutia, významné osobnosti z diela, ktoré spoluvytvárajú duchovnú klímu našej súčasnosti,
- pristupovať k literatúre ako k zdroju estetických zážitkov, uplatňovať estetické a ekologické hľadiská pri pretváraní životného prostredia, podieľať sa na ochrane kultúrnych hodnôt,
- poznať špecifické črty a funkcie literárnych diel, orientovať sa v ich základných výrazových prostriedkoch,
- vybrať a rozvíjať záujem o literatúru, tolerovať žánre a druhy, najmä tie, ktoré sú v popredí jeho záujmu,
- vytvoríť vlastné malé literárne dielka (napr. báseň, poviedku).

Prehľad obsahových štandardov

1. Verbálne vyjadrovanie
2. Písomné vyjadrovanie
3. Štylistika
4. Jazykové prostriedky a náuka o jazyku
5. Práca s textom a získavanie informácií
6. Literatúra v živote človeka
7. Staroveká a stredoveká literatúra
8. Humanizmus a renesancia
9. Barok
10. Novodobá slovenská literatúra
11. Literárny realizmus a literárna moderna
12. Slovenská a svetová literatúra medzi dvoma svetovými vojnami (klasicizmus, preromantizmus, romantizmus)
13. Vývoj slovenskej literatúry po druhej svetovej vojne v kontexte so svetovou literatúrou

Popis obsahových štandardov

Verbálne vyjadrovanie

Učivo je zamerané na osvojovanie schopností ústneho vyjadrovania priameho a sprostredkovaného prostredníctvom technických prostriedkov (telefón, mikrofón, záznamník,...), monologického a dialogického, formálneho a neformálneho (oficiálneho, verejného), pripraveného a nepripraveného. Žiaci sa vedú k schopnosti riešiť v súlade s jazykovými, komunikačnými a spoločenskými normami štandardné životné a pracovné situácie, vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, súvislo hovoriť na danú tému, voľne rozprávať, reprodukovat' alebo interpretovať prečítaný alebo vypočutý text, podávať jednoduchý výklad alebo opis, zúčastniť sa diskusie, vyjadrovať sa nielen podrobne a obsérne,

ale aj krátko a výstižne. Vedú sa k zreteľnému, primerane hlasitému a kultivovanému prejavu, k spisovnému vyjadrovaniu sa v situáciách, ktoré si to vyžadujú.

Písomné vyjadrovanie

Učivo rozvíja schopnosti súvislo a samostatne písomne sa vyjadrovať na základe osvojených jazykových prostriedkov, grafických, pravopisných a gramatických noriem a pravidiel, jednoduchých kompozičných a slohových postupov a útvarov. Žiaci sa učia samostatne tvoriť prejavy oznamovacie, administratívne a prakticky odborné, osvojujú si ich základné znaky, postupy a prostriedky. Učia sa štylizovať rôzne osobné listy (neformálne, oficiálne), krátke informačné útvary (telegramy, inzerát, pozvánka, správa, program činnosti), hovoriť, popisovať osoby, veci, spracovať výklad alebo návod na činnosť, zostavovať osnovu, vypracovať pracovné hodnotenie, vyplňať formuláre, napísať životopis, žiadosť, dokumenty úradného charakteru, jednoduchšie odborné písomnosti, okrem hospodárskej korešpondencie. Osvojujú si grafickú a formálnu úpravu jednotlivých písomných prejavov.

Štylistika

Učivo rozvíja vedomosti a schopnosti žiakov zo štylistiky, zoznamuje ich s charakteristickými znakmi základných funkčných štýlov a slohových útvarov, smeruje k rozvoju individuálnych štýlov žiakov, kultivuje ich osobný štýl a vyjadrovacie schopnosti. Jeho prostredníctvom si žiaci osvojujú slohové postupy a jazykové prostriedky charakteristické pre jednotlivé funkčné štýly a slohové útvary, učia sa rozumieť publicistickému a umeleckému štýlu, učia sa produkovať a prijímať text, chápať rozdiel medzi písaným a hovoreným prejavom, vzťah medzi rečovou situáciou, témou a jazykovým prejavom, vyhľadávať a používať vhodné jazykové a výrazové prostriedky.

Jazykové prostriedky a náuka o jazyku

Jazykové učivo slúži na zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov prostredníctvom poznávania zvukových prostriedkov a ortoepických noriem jazyka, zákonitostí tvorenia slov, štýlového rozvrstvenia a obohacovania slovnej zásoby, gramatických tvarov a konštrukcií a ich sémantických funkcií, hlavných princípov a pravidiel slovenského jazyka. Jazykové učivo sa vyberá a osvojuje na základe funkčných štýlov a komunikatívnych funkcií a vedomostí žiakov a systému slovenského jazyka, prihliada sa aj na jazykový systém, frekventovanosť a produktivnosť osvojených javov. Pozornosť sa venuje najmä progresívnym a frekventovaným javom, v ktorých žiaci a bežní užívatelia často robia chyby, skladbe vety. Súčasťou učiva sú poznatky o jazykovej kultúre, vývojových tendenciách spisovnej slovenčiny, jej bohatým výrazovým možnostiam, kultúre osobného prejavu a postavení slovenského jazyka medzi európskymi jazykmi, čo prispieva k formovaniu uvedomeného vzťahu žiakov k národnému jazyku.

Práca s textom a získavanie informácií

Práca s textom je jednou zo základných študijných schopností. Žiaci sa učia rôznymi technikami a druhom čítania (s dôrazom na čítanie študijné), orientácii v texte, jeho rozboru z hľadiska kompozície a štýlu. Učia sa rozlišovať rôzne druhy a žánre textov, získavať a spracovávať, napríklad vo forme anotácií, konspektu, resumé, záznamov, osnovy, výpiskov, text spätne reprodukovat' a primerane interpretovať, pracovať s rôznymi príručkami pre školu a verejnosť (jazykovými, všeobecne informačnými, populárne náučnými). Pozornosť sa venuje najmä odborným textom (učebnicovým, populárne odborným, náučným) a administratívnym. Žiaci si dopĺňajú informácie prostredníctvom filmu, televízie, videoprogramov, vnímajú

účelnosť modernej reklamy, oboznamujú sa s používaním časopisov, rozlišujú a rozpoznávajú brakovú a komerčnú literatúru.

Literatúra v živote človeka

Žiaci sa oboznámi s podstatou literatúry ako špecifického druhu umenia, poznajú funkcie literatúry, štruktúru literárnych diel, ich obsah a formu. Uvedomia si základné rozdiely medzi základnými literárnymi druhmi a žánrami. Ziskajú základné informácie o literárnom procese. Prehlbujú si zručnosti pracovať s rozličnými encyklopédiami, slovníkmi a literárnymi príručkami, zoznámia sa so záznamom o prečítanom diele a s jeho tvorbou. Sú vedení ku kultúrnej literárnej tvorivosti (význam predslovu, doslovu, poznámok a pod.).

Staroveká a stredoveká literatúra

Obsahový okruh nadväzuje na znalosti žiakov o dejinách staroveku a stredoveku. Na vybraných ukážkach z orientálnej a antickej literatúry poznajú vyspelú kultúru starovekej civilizácie a predovšetkým to, čo doposiaľ patrí ku kultúrnemu vybaveniu moderného človeka. Prostredníctvom ukážky sa zoznámia s bibliou ako literárnou pamiatkou. Na ukážkach z najzákladnejších diel slovenskej stredovekej literatúry poznajú charakteristické črty stredovekého písomníctva a zoznámia sa s niekoľkými významnými autormi. Uvedomia si tradíciu a vývoj nášho písomníctva. Z literárnych druhov poznávajú kroniku, legendu, duchovnú a svetskú lyriku.

Humanizmus a renesancia

Žiaci porozumejú podstate zmien v kultúre v období humanizmu a renesancie v Európe v 14. - 16. storočí, keď sa v nadväznosti na antiku sa vynaňuje z pút stredovekého myslenia. Ťažisko výučby bude tvoriť svetová literatúra, pretože je obsahovo živá a pútavá. Prostredníctvom ukážok poznajú osobnosti a diela svetových autorov (Petrarca, Boccaccio, Shakespeare a ďalší). Z tejto literatúry sa žiaci poučia o sonete, poviedke, novele a dramatickom žánri (tragédii, komédii, výstavbe dramatického diela atď.).

Barok

Obsahový okruh zahŕňa základné poučenie o baroku. Zo slovenských predstaviteľov do tohto obdobia patrí P. Benický H. Gavlovič, M. Bel, A. F. Kollár a ďalší. Žiaci sa zoznámia s ukážkami diel J. A. Komenského a poznajú význam jeho diel v pedagogickej, náboženskej, filozofickej a pansofickej oblasti.

Novodobá slovenská literatúra

Obsahový okruh zahŕňa európsku klasicistickú literatúru 17. a 18. storočia, charakter osvietenského umenia v Európe, predstaviteľov slovenského národného obrodovania, uzákonenie spisovnej slovenčiny Antonom Bernolákom, predstaviteľov osvietenskej slovenskej tvorby (J. I. Bajza, J. Fándly), predstaviteľov klasicizmu (P. J. Šafárik, J. Kollár, J. Hollý, J. Chalupka), európsku romantickú kultúru (V. Hugo, J. W. Goethe, K. H. Mácha a ďalší), uzákonenie spisovnej slovenčiny Ľudovítom Štúrom, charakter a predstaviteľov preromantickej a romantickej literatúry (S. Chalupka, J. Král, A. Sládkovič, J. Botto, J. Kalinčiak a ďalší). Vybrané ukážky z diel umožnia žiakom poznať vzťah autorov k vlasti, slovanskému humanizmu a zdôrazňovanie ľudovej slovesnosti. Z literárnych žánrov sa podrobnejšie zoznámia s historickou epikou, s historickým spevom, baladou.

Literárny realizmus a literárna moderna

V tomto obsahovom okruhu žiaci sa oboznámia s realizmom ako umeleckým smerom, ktorý sa snaží podať umelecky pravdivý a verný obraz skutočnosti, a to na ukážkach z diel

popredných svetových autorov (napr. Balzac, Stendhal, Zola, Dickens, Galsworthy, Greene, Twain, Tolstoj, Dostojevskij, Čechov ..). Okrem vybraných ukážok žiaci prečítajú jedno kritickorealisticke alebo naturalisticke dielo. Zoznámia sa s osobnosťami slovenskej kritickorealistickej prózy v 2. pol. 19. storočia a začiatku 20. storočia (S. H. Vajanský, P. O. Hviezdoslav, M. Kukučín, J. G. Tajovský a ďalší). Z literárnych žánrov sa podrobnejšie zoznámia s románom, poviedkou a realisticou drámou. Prostredníctvom poézie svetovej literatúry Ch. Baudelairea, J. A. Rimbauda, P. Verlaine, G. Apollinaire a P. Bezruča a i. sa žiaci zoznámia s umeleckými smermi - symbolizmom, dekadenciou a impresionizmom. Z poézie slovenskej literárnej moderny žiaci poznajú predovšetkým tvorbu I. Kraska, J. Jesenského, V. Roya.

Slovenská i svetová literatúra medzi dvoma svetovými vojnami

Náplňou obsahového okruhu svetovej literatúry je próza E. Hemingwaya, W. Faulknera, T. Dreisera, G. B. Shawa, R. Rollanda, E. M. Remarquea, F. Kafku, M. Gorkého, M. Šolochova, J. Haška, K. Čapka a ďalších a poézia V. Nezvala, J. Seiferta, J. Wolkra. Žiaci sa oboznámia s poéziou neosymbolizmu, nadrealizmu, katolíckej moderny a s proletárskou poéziou. Ukážky z diel E. B. Lukáča, J. Smreka, V. Beniaka, M. Hal'amovej, Š. Žáryho, R. Dilonga, J. Silana, S. Veigla a ďalších sa zameriavajú na základnú ideu diela, jazykové a štylistické prostriedky, na obrazné pomenovania a rytmicko-melodické členenie textu. Medzivojnovú slovenskú prózu žiaci poznajú z ukážok diel L. Nádaši-Jégého, J. Cígera-Hronského, M. Urbana, J. Bodeneka, Ľ. Ondrejova a ďalších slovenskú dramatickú tvorbu z diel I. Stodolu, P. Zvona a iných.

Vývoj slovenskej literatúry po druhej svetovej vojne v kontexte so svetovou literatúrou

Obsahový celok je svojim spracovaním odlišný od predošlých, ktoré boli chápané z hľadiska historického vývoja slovenskej literatúry, kde dominovali umelecké smery a hnutia, ktoré žiaci poznávali prostredníctvom interpretácie diel ich popredných predstaviteľov. Slovenská literatúra po druhej svetovej vojne až po súčasnosť síce zohľadňuje literárne kontexty (vplyv politiky na literatúru a osudy umelcov), no členenie nie je historicko-chronologické, ale tematicko-žánrové. V každej časti sa vychádza z interpretácie ukážok niektorých diel, jedno dielo je v každej časti povinné ako celok. Predpokladá sa, že žiaci prečítajú alebovidia 6 literárnych diel. Tematické časti sú nasledovné:

- Druhá svetová vojna a jej zobrazenie v slovenskej a svetovej literatúre
- Človek v totalitnom režime
- Obraz sveta v postmodernej slovenskej a svetovej próze
- Slovenská povojnová poézia
- Slovenská povojnová dráma
- Človek hľadá v literatúre zdroj zábavy, napätia a dobrodružstva.

V tematicko-žánrovom rozčlenení súčasnej literatúry sa priamo neurčujú konkrétni spisovatelia a diela, výber sa ponecháva celkom na rozhodnutie vyučujúceho, ktorý bude pri výbere vychádzať z čitateľských preferencií žiakov.

ANGLICKÝ JAZYK

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- v oblasti jazykovej poznať a používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu včítane vybranej frazeológie v rozsahu daných

tematických okruhov, vybrané morfológické a syntaktické javy, základné spôsoby tvorby slov (odvodzovanie a skladanie slov), vybrané javy z oblasti štylistiky,

- v oblasti pragmatickej používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch primerane s komunikatívnym zámerom,
- s aspektom na strategickú kompetenciu vedieť vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým) a používať iné jazykové príručky a informačné zdroje,
- v oblasti socio-lingvistickej vedieť komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so socio-kultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností.

Prehľad obsahových štandardov

1. Počúvanie s porozumením
2. Čítanie s porozumením
3. Písomný prejav
4. Ústny prejav

Popis obsahových štandardov

Počúvanie s porozumením

Vzdelávanie rozvíja receptívne sluchové spôsobilosti založené na počúvaní s porozumením monologických a dialogických prejavov. Má poskytovať žiakom spôsobilosti aj zrakové so zreteľom na čítanie a prácu so všeobecným a odborným textom. Žiaci si osvoja produktívne ústne rečové spôsobilosti a naučia sa rozprávať o jednoduchých tematických situáciách. Získajú produktívne písomné spôsobilosti pri spracovaní textu v podobe rôznych anotácií, výpiskov, popisov, a pod. Vyučovací proces by mal smerovať aj k prekladu jednoduchých textov. Žiak v prejave prednášanom v cudzom jazyku štandardnou a zreteľnou výslovnosťou globálne rozumie vypočutej správe, pochopí témy, hlavné myšlienky, základné informácie, rozlíši špecifické informácie aj ďalšie dôležité detaily, základné a rozširujúce informácie, rôzne názory a stanoviská, citové zafarbenie, vystihne logickú štruktúru výpovede, vie používať prostriedky komunikačnej stratégie, vie odhadovať významy neznámych výrazov. Patrí do kategórie receptívnych rečových schopností.

Čítanie s porozumením

V rámci vzdelávania sa žiaci naučia používať rôzne jazykové prostriedky, ktoré skvalitnia ich výslovnosť, obohatia slovnú zásobu a jej postupné vytváranie. Žiaci si osvoja základy gramatiky vrátane tvaroslovía a vetnej skladby, grafickú podobu jazyka a jeho pravopis. Žiak v automatickom monologickom, dialogickom alebo kombinovanom texte (rôzne funkčné štýly a slohové útvary) vie zvoliť stratégiu čítania (orientačné, informatívne, študijné čítanie), globálne rozumieť textu, pochopiť tému, vedieť vyhľadať základné informácie, vystihnúť (určiť) špecifické informácie a dôležité detaily, rozlíšiť viacerých hovoriacich, základné a rozširujúce informácie, rôzne názory a stanoviská, citové zafarbenie, funkčný štýl, vystihnúť logickú štruktúru výpovede, používať prostriedky komunikačnej stratégie, odhadovať

významy neznámych výrazov, využívať ilustrácie, tabuľky, schémy, používať slovníky, jazykové a iné príručky. Patrí do kategórie receptívnych rečových schopností.

Písomný prejav

Žiaci sa naučia ústne a písomne vyjadrovať vzhľadom k stanoveným témam, formulovať v cudzom jazyku svoje osobné údaje, napísať životopis, popísať domov, voľný čas, jedlo a nápoje, služby, cestovanie, starostlivosť o svoje zdravie, každodenný život, nakupovanie, vzdelávanie, svoju krajinu, prácu a pod. Žiaci získajú a poskytujú informácie v osobnej, verejnej a pracovnej oblasti (nakupovanie cestovných lístkov, tovarov, občerstvenia, organizovanie pracovných stretnutí, rokovanie so zamestnávateľom, objednávanie si služieb, získavanie informácií v informačnom stredisku a na ulici, štylizovanie obchodného alebo osobného listu, písanie blahoželaní, a pod.). Vzdelávanie poskytne vedomosti a zručnosti v oblasti jazykovej funkcie – otvorenie a ukončenie komunikácie, pozdravy, prosby, žiadosti, poďakovania, vyjadrenie súhlasu alebo nesúhlasu, odmietnutie, sklamanie, nádej, obavy, prejav radosti a pod. V písomnom prejave žiak vie zrozumiteľne, v súlade s pravopisnými normami a štylisticky vhodne sformulovať vlastné myšlienky a názory, vyplniť dotazníky a úradné formuláre, napísať pozdrav, blahoželenie, želanie a odpoveď naň, pozvanie (oznámenie) a odpoveď naň, list (súkromný, oficiálny) a odpoveď naň, žiadosť, sťažnosť, reklamáciu inzerát a odpoveď naň, životopis, poznámky k prečítanému textu (osnovu, anotáciu, tézu, resumé), zápis z rokovania či besedy, rozprávanie, referát na danú tému, úvahu, návod, prácu na danú tému vychádzajúc z cudzojazyčných prameňov, opis osoby (vonkajší vzhľad, charakterové vlastnosti, psychický a fyzický stav) predmetu, miesta, činnosti, situácie, reprodukovať prečítaný alebo vypočutý autentický text (oznam, rozprávanie, opis a pod.), používať kompenzačné vyjadrovanie. Patrí do kategórie produktívnych rečových schopností.

Ústny prejav

Žiak vie jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii reagovať v bežných životných situáciách, vyjadriť vlastné názory a myšlienky, začať, udržiavať a ukončiť rozhovor, besedu, diskusiu, telefonický rozhovor, požiadať partnera o vysvetlenie, opísať osobu (vonkajší vzhľad, charakterové vlastnosti, fyzický stav), predmet, miesto, činnosť, situáciu, rozprávať dej v rámci určených tém, predniesť správu alebo referát na určenú alebo zvolenú tému, predniesť naspamäť naučený text (báseň, pieseň). Patrí do kategórie produktívnych rečových schopností.

Poznatzky o krajinách študovaného jazyka

Vzdelávanie má poskytovať žiakom poznatzky všeobecného a odborného charakteru k lepšiemu poznaniu krajiny príslušnej jazykovej oblasti, jej kultúry, tradícií a spoločenských udalostí. Žiaci získajú informácie o sociokultúrnom prostredí v porovnaní so Slovenskou republikou.

2. ČLOVEK A HODNOTY

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Človek a hodnoty rozvíja osobnosť človeka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej sa prelínajú úcta k človeku, k prírode, spolupráca, národné hodnoty.

Cieľom etickej výchovy ako povinnej voliteľného predmetu je vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba samého a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziludských vzťahov, súvislosti medzi hodnotami a normami. Zameriava sa na princípy náboženskej a ateistickej etiky, princípy pochopenia a tolerovania správania spoluobčanov a spolužiakov, hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolani.

Vzdelávacia oblasť má v odbornom školstve výraznú antropocentrickú orientáciu a to v stanovení cieľov, ďalej v obsahu a rozsahu učiva a takisto pri voľbe prostriedkov foriem a metód práce vo výučbe. Oblasť vzdelávania obsahuje učivo z rôznych humanitných a sociálnovedných disciplín, ako sú psychológia, sociálna psychológia, sociológia, etika, estetika, náboženská výchova, filozofia. Na 3. stupni vzdelania sú rozdiely v proporciách medzi cieľmi kognitívnymi (vedomosti, zručnosti) a cieľmi socioefektívnymi (záujmy, postoje, hodnotová orientácia) zdôraznené najviac, pretože ide o úplné stredné odborné vzdelanie. Na obidvoch stupňoch sú však určité vedomosti a zručnosti nutné, aby bolo vôbec možné naplniť formatívne ciele. Výchova k estetickému vnímaniu tvorí pre svoj syntetický charakter a špecifický obsah dôležitú súčasť všeobecnej vzdelanosti. Podieľa sa na kultivácii človeka, na schopnosti plne prežiť život, má poznávaciu, integračnú a kreatívnu funkciu, pripravuje človeka na život aj pracovný proces, na vytváranie materiálnych a kultúrnych hodnôt, pomáha pri hodnotovej a vkusovej orientácii a pri formovaní postojov človeka.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- chápať nutnosť svojho úspešného zapojenia sa do spoločenskej deľby práce a oceniť prospešnosť získavania nových spôsobilostí po celý čas života,
- ovládať schopností potrebné na sebaopoznanie a seba výchovu, snažiť sa ich uplatňovať v živote,
- mať základné sociálne návyky potrebné na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy,
- poučiť sa o zodpovednej voľbe životného partnera a zodpovednom manželstve a rodičovstve,
- získať základné vedomosti o rovnosti rás, národov, etnických skupín a vedomosti o potrebe náboženskej tolerancie,

Prehľad obsahových štandardov

1. Úvod do spoločenskovedného vzdelávania. Psychológia osobnosti
2. Sociálna psychológia a základy komunikácie
3. Mravné rozhodovanie človeka. Človek a právne vzťahy
4. Filozoficko-etické základy hľadania zmyslu života

Popis obsahových štandardov

Úvod do spoločenskovedného vzdelania. Psychológia osobnosti.

Vzdelávacie okruh má žiakov motivovať k získaniu nových vedomostí k rozvíjaniu schopností, aby sa aktívne uplatnili v živote a zabezpečili si pre seba a svoju rodinu životné prostriedky. Žiaci sa zoznámia s technikou učenia sa a dostanú praktický návod na prípravu na výučbu.

Poznatky zo psychológie osobnosti napomáhajú žiakom poznať vlastnú osobnosť a vyrovnávať sa so zmenami, ktoré sú pre ich vek typické, odhaľovať psychické diania predovšetkým vo vlastnej osobnosti, porozumieť im, čo by malo viesť k ich sebauvedomeniu a následnej sebauvedomeniu a následnej sebauvedomeniu.

Sociálna psychológia a základy komunikácie

Obsahový okruh oboznamuje žiakov so sociálnym prostredím a sociálnou interakciou. Učí žiakov nadväzovať kontakt s ľuďmi, aby boli schopní počúvať ľudí a porozumieť im, komunikovať s nimi. Ďalej je sem zaradená problematika socializácie, sociálnych skupín, sociálnych rôľ a sociálneho statusu. Žiaci sa zoznamujú s rôznymi ľudskými vzťahmi podriadenosti a nadriadenosti (medzi vrstovníkmi v rodine, v škole, na pracovisku..). Uvedomujú si nutnosť regulovať správanie, aby často nedochádzalo ku konfliktom a k napätiu medzi ľuďmi. Prakticky si precvičia zásady spoločenského správania.

Mravné rozhodovanie človeka. Človek a právne vzťahy.

Žiaci poznajú nutnosť zodpovedného mravného rozhodovania (okruh zahŕňa učivo o etických otázkach dobra - zla, lásky - nenávisť, násilia - slobody, zločinnosti, o vine a odčinení viny a o treste). Ďalej je sem zaradené učivo o ľudských právach prirodzených a dohodnutých, o právnej regulácii života spoločnosti, o právnych vzťahoch medzi občanmi v rodine, o ochrane zdravia, života a majetku (právo občianske, správne, pracovné, hospodárske). Žiaci sa zoznámia s nezávislosťou súdov a polície, získajú vedomosti o funkciách štátneho zastupiteľstva, advokácie a notárstiev. Porozumejú rozdielom medzi trestnými činmi a priestupkami. Poznajú hlavné príčiny kriminality mládeže. Budú vedieť rešpektovať práva (prevencia kriminality). Obsahový okruh uzatvára učivo o zodpovednosti človeka za seba, svoju rodinu (výchova detí a prostredie, ktoré ho obklopuje).

Filozoficko-etické zásady hľadania zmyslu života

Žiaci sa oboznámia so sociálnou politikou a významom filozofie a s otázkou vzťahu človeka k svetu. Budú uvažovať o pravde ako o filozofickom probléme a o nefilozofickom chápaní pravdy (v politike, terminológii atď.). Ďalej okruh obsahuje otázky slobody a nutnosti v ľudskom konaní a problematiku hodnôt. Obsahový okruh povedie žiakov k premýšľaniu o šťastí v ľudskom živote (spisovatelia a iní umelci, vedci, významné osobnosti o šťastí), aby pochopili, aký môže mať zmysel a prečo má mať každý život rád. Okruh má ťažisko v otázkach praktickej etiky (základná slušnosť, poctivosť, mravná zodpovednosť v bežných a v medzných situáciách).

3. ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť vychováva k vlastenectvu a posilňuje rešpekt k základným princípom demokracie a tolerancie. Pripravuje mladých ľudí pre život v harmonických a stabilných vzťahoch v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe, medzi národmi.

Občianska náuka preferuje aktívne občianstvo, rôzne postupy k riešeniu problémov každodennej praxe, pochopenie zložitosti sociálnych vzťahov, uvedomenie si hodnoty vzdelania a vzdelanostnej mobility.

Vzdelávacia oblasť má v odbornom školstve výraznú antropocentrickú orientáciu a to v stanovení cieľov, ďalej v obsahu a rozsahu učiva a takisto pri voľbe prostriedkov foriem a metód práce vo výučbe. Oblasť vzdelávania obsahuje učivo z rôznych humanitných disciplín, politológie, teórie štátu a práva, ekonómie, filozofie, histórie, a čiastočne i geografie. Na obidvoch stupňoch vzdelávania sú však určité vedomosti a zručnosti nutné, aby bolo

vôbec možné naplniť formatívne ciele. Podieľa sa na kultivácii človeka, na schopnosti plne prežiť život, má poznávaciu, integračnú a kreatívnu funkciu, pripravuje človeka na život aj pracovný proces, na vytváranie materiálnych a kultúrnych hodnôt, pomáha pri hodnotovej a vkusovej orientácii a pri formovaní postojov človeka. Umožňuje zážitkové učenie vnímavého u aktívneho poslucháča hudby, návštevníka galérií a divadiel. Rozvíja estetické cítenie žiaka v umeleckej oblasti a prostredníctvom poznávania konkrétnych umeleckých diel hudobných, výtvarných a literárnych a ich žánrov. Vzdelávacie oblasti rozvíja zručnosti a vedomosti získané na základnej škole na vyššej intelektuálnej úrovni, pričom východiskom je veku primeraný zážitok z hudby, výtvarného a literárneho diela, ktoré žiak dokáže verbalizovať. Jednotlivé druhy umenia vedú v konečnom dôsledku k pozitívnemu svetonázoru a k úcte k životu vôbec.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, mať ochotu rešpektovať práva iných ľudí,
- chápať princípy fungovania demokratickej spoločnosti a postupy, ako sa občan môže aktívne zapojiť do politického rozhodovania a ovplyvňovať verejné záležitosti na rôznych úrovniach (štát – región – obec),
- mať predpoklady na aktívne občianske správanie a konanie,
- oboznámiť sa s potrebou zodpovedného mravného rozhodovania a mať ochotu riadiť sa všeobecne uznávanými zásadami a normami, ktoré ľudská spoločnosť kodifikovala,
- porozumieť problémom súčasného sveta na základe poznania ich historických koreňov, mať na to potrebné vedomosti a schopností zo všeobecných a slovenských dejín,
- chápať postavenie človeka vo svete a uvedomovať si zodpovednosť človeka za svet a ľudskú civilizáciu,
- v praxi uplatňovať humanitné zásady vzťahov medzi ľuďmi a ekologické zásady vo vzťahu k životnému prostrediu,
- vytvárať si vlastné filozofické a etické názory ako základ na sústavnejšiu a dokonalejšiu orientáciu pri posudzovaní a hodnotení javov ľudského a občianskeho života,
- zaujímať k týmto javom stanovisko a diskutovať o ňom, prípadne svoje názory a postoje v diskusii korigovať,
- mať pozitívnu hodnotovú orientáciu, nachádzať kultúrny spôsob život a hodnotný zmysel života,
- byť prínosom pre ľudské spoločenstvo (v rodine, obci, regióne, štáte), nie záťažou pre spoločnosť,
- orientovať sa v estetických objektoch a umeleckých dielach na základe skúseností a zážitkov, mať vytvorené predpoklady pre estetické vnímanie skutočnosti,
- chápať umenie ako špecifickú výpoveď umelca, chápať prínos umenia a umeleckého zážitku ako dôležitú súčasť života človeka, vedome vyhľadávať a zúčastňovať sa kultúrnych a umeleckých podujatí, vedieť vyjadriť verbálne svoj kultúrny zážitok, vyjadriť vlastný názor a obhájiť ho,
- zatriediť konkrétne umelecké diela podľa základných druhov a žánrov, samostatne diskutovať o ich obsahu a forme,
- vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a aktívne sa podieľať na ich ochrane.

Prehľad obsahových štandardov

1. Demokracia a jej fungovanie
2. Dejepis
3. Vplyv hospodárskych podmienok na život človeka. Zmysel a spôsob života
4. Estetika životného prostredia
5. Ľudové a regionálne umenie
6. Aplikácia poznatkov z umenia a kultúry do života

Popis obsahových štandardov

Demokracia a jej fungovanie

Obsahový okruh pomáha žiakom pochopiť podstatu demokracie. Učivo obsahuje základné informácie o ústave SR, o voľbách a politických stranách, o rôznych druhoch zastupiteľských zborov (parlament, regióny, obce). Žiaci poznajú nutnosť prevencie konfliktov i umenie riešiť konflikty. Žiaci si budú prakticky nacvičovať demokratické prístupy k daniu v triede, v činnosti školskej samosprávy, záujmových organizáciách a pod.

DEJEPIS

Vzdelávací okruh tvorí učivo zo slovenských a všeobecných dejín. Je vybrané tak, aby žiaci mohli lepšie porozumieť súčasnosti, preto sa hlavný dôraz kladie na najnovšie dejiny až do súčasnosti. Obdobie praveku nie je zaradené vôbec, starovek a stredovek je zameraný na život ľudí a na ich odkaz dnešku. Zo všeobecných dejín je zaradené do dejepisu to, čo znamenalo významnú zmenu s veľkým dosahom (svetovým alebo európskym), ďalej to, čo výrazne ovplyvnilo naše dejiny a takisto to, čo patrilo k základnému „ kultúrnemu vybaveniu“ človeka dnešnej doby. Zastúpenie politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych dejín v jednotlivých historických epochách je rozdielne, pretože ho určujú zámery, ktoré sme si pre obsahový okruh dejepis stanovili. Žiak má poznať, akým historickým vývinom vznikala dnešná podoba spoločnosti, aby sa lepšie orientovali v súčasnosti. Výučba má posilniť žiakovo vedomie národnej príslušnosti, prispieť k jeho mravnému vybaveniu a k príprave na občiansky život v demokratickej spoločnosti. Dejepis má žiaka viesť k oceňovaniu kultúrnych historických pamiatok, ku starostlivosti o ne, a takisto o životné prostredie. Žiak nemá mať len vedomosti, ale má získať a prehĺbiť si rad schopností, napríklad schopnosti čerpať informácie z rôznych zdrojov, zhromažďovať ich, porovnávať, triediť, interpretovať, spracovávať do referátov, výkladov, pripravovať diskusiu.

Vplyv hospodárskych podmienok na život človeka. Zmysel a spôsob života

Žiaci si pomocou učiva uvedomia, ako majetok a bohatstvo ovplyvňuje spôsob života ľudí. Poznajú rozdiel medzi podnikaním a zamestnaním. Uvedomia si zásady súkromného podnikania, kvalitu a korektnosť. Poznajú rôzne sociálne triedy s rozdielnym spôsobom života. Ďalšia časť obsahového okruhu ukáže, ako pôsobí trhová ekonomika na život rodín. Žiaci sa zoznámia so sociálnou politikou a sociálnou starostlivosťou štátu a neštátnych inštitúcií. Poznajú úlohu odborov v demokratickej spoločnosti.

Estetika životného prostredia

V obsahovom okruhu sú témy: príroda ako inšpiračný zdroj umenia, človek medzi ľuďmi, medzil'udská komunikácia v každodennom styku, človek v predmetnom prostredí, úžitkové umenie, dizajn, interiérová kultúra, kultúra odievania, kultúra a estetika práce, vzťah techniky a umenia. Žiaci sa oboznámia so zmenou estetických noriem v historickom priereze a naučia sa ich aplikovať v každodennej praxi. Žiaci sa naučia usilovať sa o vytvorenie vlastného estetického hodnotového systému (krása, vkus).

Ľudové a regionálne umenie

Témy: architektúra, výtvarné umenie, ľudová slovesnosť, oblasti ľudovej kultúry na Slovensku, uchovávanie ľudových tradícií – skanzeny, umelecko-remeselné dielne. Cieľom okruhu je, aby žiaci pochopili špecifickosť a význam ľudového umenia v národnej kultúre a oboznámili sa s materiálmi a technikami. Dôležité je vysvetliť vzťah profesionálneho umenia, ľudového umenia a insitného prejavu.

Aplikácia poznatkov z umenia a kultúry do života

Naučiť sa hľadať paralely v umení a kultúre, navštevovať kultúrne podujatia, prezentovať individuálne aktivity, organizovať zábavné podujatie v škole i mimo nej, orientovať sa v oblasti módy a vkusu, módných trendov, farebných harmónií, rozvíjať kultúru správania a medziludských vzťahov.

3. ČLOVEK A PRÍRODA

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s **fyzikou, biológiou a geografiou**. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo **fyzike** sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Každý žiak dostane také vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel použiť a aplikovať získané poznatky na efektívne riešenie komplexných odborných predmetov.

Pri výučbe bude pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov, aktivizujúcim formám ako sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem osvojovania si nových poznatkov fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakom možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Biológia poskytuje informácie o základnom systéme živej prírody ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti žiakov. Ťažiskom budú poznatky o organizmoch ako systémoch, ktoré žijú v dynamickej rovnováhe so svojím prostredím, o javoch a procesoch, ktoré v živej prírode prebiehajú, poznatky o živých organizmoch vo vzťahu k človeku a poznatky o ľudskom tele. Program je koncipovaný tak, aby bolo možné čo najviac využívať moderné didaktické metódy, formy a prostriedky, ktoré okrem maximálnej názornosti budú podporovať samostatnosť a kreativitu žiakov pri práci s informáciami a rozvíjať schopnosť získané poznatky aplikovať v odborných predmetoch. Poznanie zákonov riadenia živej prírody je základom pochopenia jej fungovania ako celku a predpokladom formovania vzťahu k nej a zodpovedného prístupu k okolitému svetu a k sebe samému.

Prírodovedné vzdelávanie môže škola realizovať buď ako samostatné vyučovacie predmety/moduly alebo integrované v závislosti od charakteru odboru a podmienkach školy. O zaradení prírodovednej zložky vzdelávania do vyučovacieho procesu rozhodne škola.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- cieľavedome pozorovať prírodné javy, vlastnosti látok a ich premeny,
- samostatne aj v skupine žiakov riešiť jednoduché problémové prírodovedné situácie, zaobstarať si potrebné informácie na ich zvládnutie, hľadať aj alternatívne cesty vedúce k správne riešeniu problémov, dokázať nájsť chybu a korigovať svoje názory a konanie,
- rozvíjať finančnú a mediálnu gramotnosť,
- rozlišovať fyzikálnu a chemickú realitu, fyzikálny a chemický model,
- vedieť opísať osvojené prírodovedné poznatky a vzťahy medzi nimi, používať správnu terminológiu a symboliku, porozumieť prírodným zákonom,
- samostatne pracovať s fyzikálnymi vzťahmi a chemickými rovnicami, príslušnými jednotkami, grafmi a diagramami, chápať funkčné závislosti a tieto schopnosti uplatniť na riešenie náročnejších úloh,
- ovládať a fyzikálne a chemické laboratórne techniky, samostatne robiť laboratórne práce podľa písomných návodov (vrátane výpočtov, interpretácie výsledkov a vypracovania záznamu o práci),
- aplikovať získané prírodovedné poznatky i mimo oblasti prírodných vied (napr. v odbornom vzdelávaní, praxi, každodennom živote),
- aktívne ovládať základné postupy bezpečnej práce s elektrickým prúdom aj chemickými látkami, poskytnúť najnutnejšiu prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom, popáleninách a poleptaním kyselinou alebo hydroxidom,
- poznať využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve a v každodennom živote a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie.

Prehľad obsahových štandardov

1. Formy a príčiny mechanického pohybu
2. Štruktúra a vlastnosti látok
3. Elektrické a magnetické javy
4. Svetlo a žiarenie
5. Atómy, molekuly a periodická sústava prvkov
6. Priebeh chemických reakcií
7. Prvky a ich zlúčeniny
8. Organické zlúčeniny
9. Deje v živých sústavách
10. Človek a životné prostredie

Popis obsahových štandardov

Formy a príčiny mechanického pohybu

Učivo umožňuje žiakom naučiť sa vyjadrovať fyzikálne vlastnosti hmotných objektov prostredníctvom fyzikálnych veličín, získať zručnosť aktívne používať jednotky SI. Žiaci získavajú poznatky o mechanickom pohybe a jeho príčinách postupne od priamočiarych pohybov cez krivočiary pohyb až k mechanickému kmitaniu a vlneniu. Rozširujú si poznatky o vzťahu sily a pohybu, oboznamujú sa s Newtonovými pohybovými zákonmi, s existenciou trecích a odporových síl. Učia sa chápať pohyb ako základný prejav existencie hmoty, súvislosť mechanického pohybu s mechanickou energiou, jej premeny, jej vzťah s mechanickou prácou. Svoje poznatky vyvodzujú z experimentov a zákony formulujú slovne i matematicky. Žiaci si rozširujú a prehlbujú svoje poznatky o tlaku v tekutinách vyvolanom vonkajšou silou, učia sa aplikovať Pascalov a Archimedov zákon pri riešení úloh, oboznamujú sa s prúdením kvapalín, chápu Bernoulliho rovnicu ako zákon zachovania mechanickej energie prúdiacej ideálnej kvapaliny, vedia vysvetliť činnosť rozprašovačov.

Štruktúra a vlastnosti látok

Žiaci sa učia chápať mechanické a tepelné vlastnosti látok rôzneho skupenstva v závislosti od ich štruktúry, uvažovať v pojmoch a predstavách súčasnej fyziky, prenikať hlbšie do podstaty skúmaných fyzikálnych dejov, poznávať zákony a vzťahy, ktorými sa tepelné deje riadia, chápať ich využitie v odbornej praxi i v bežnom živote, orientovať sa v ekologickej problematike. Žiaci si rozširujú svoje poznatky o časticovom zložení látok, osvoja si pojem vnútornej energie sústavy a spôsoby jej zmien. Rozlišujú pojmy teplo a teplota, skúmajú energetickú bilanciu tepelnej výmeny medzi telesami a na praktických príkladoch získavajú poznatky o teplotnej rozťažnosti pevných a kvapalných látok.

Elektrické a magnetické javy

Téma rozširuje a prehľbuje poznatky žiakov o silových poliach a vlastnostiach látok. Žiaci pochopia fyzikálnu podstatu elektrických a magnetických javov, elektrického prúdu v pevných, kvapalných a plyných látkach. Žiaci získajú praktické a teoretické poznatky o magnetickom poli, jeho pôsobení na vodič s prúdom, vznik striedavého napätia a prúdu na základe pochopenia javov elektromagnetickej indukcie. Učivo je zamerané na získanie poznatkov potrebných na obsluhu elektrotechnických zariadení a z hľadiska bezpečnosti práce s elektrickým prúdom. Žiaci si utvoria predstavu o elektromagnetickom vlnení ako fyzikálnom deji, s ktorým sa v praxi stretávajú v podobe rozhlasového a televízneho signálu a svetla.

Svetlo a žiarenie

Učivo žiakov zoznamuje s optickými javmi a ich zákonitostami, vedie ich k zisteniu, že zákony, platné pre mechanické vlnenie, platia aj pre optické žiarenie, avšak že zároveň existujú optické javy, ktoré sa nedajú podľa tejto teórie vysvetliť. To znamená, že na vysvetlenie svetelných javov existujú dve teórie, ktoré sa nevylučujú, ale dopĺňajú. Téma má filozofický akcent, pretože formuje predstavy žiakov o súčasnom fyzikálnom obraze sveta.

Atómy, molekuly a periodická sústava prvkov

Učivo o periodickej sústave prvkov, stavbe atómu, usporiadaní valenčných elektrónov a typoch väzieb umožňuje žiakovi porozumieť príčinnému vzťahu medzi vnútornou štruktúrou látok a ich vlastnosťami. Tým vznikne globálny pohľad na stavbu látok. Žiaci sa zoznamujú so zložením atómového jadra a so spôsobmi získavania jadrovej energie, s možnosťami jej

využitia i zneužitia. Učivo má výrazný filozofický a etický akcent – zodpovednosť ľudstva za osud planéty.

Priebeh chemických reakcií

Učivo prispieva k porozumeniu zákonitostí chemických reakcií predovšetkým na kvalitatívnej aj kvantitatívnej úrovni, ich priebehu a faktorov, ktoré ich ovplyvňujú. S ohľadom na prípravnú funkciu učiva spočíva ťažisko okruhu aj vo zvládnutí chemickej terminológie, vo vyjadrovaní zloženia látok a ich roztokov. Žiaci sa učia charakterizovať a rozlišovať základné typy chemických reakcií a zvládnuť ich vyjadrenia formou chemických rovníc. Žiaci vedia vysvetliť tepelné zafarbenie reakcií a faktory, ktoré ovplyvňujú ich rýchlosť. Získajú aj praktické zručnosti, napríklad pri príprave roztokov požadovaného zloženia, sledovaní priebehu chemických reakcií a pod.

Prvky a ich zlúčeniny

Učivo poskytuje žiakom prehľad o systéme anorganických látok. Žiaci sa učia aplikovať na vybraných príkladoch poznatky osvojené v 5. a 6. okruhu, napríklad o skupinových vlastnostiach prvkov a ich zlúčenín, vzťahu medzi štruktúrou a vlastnosťami látok. Žiaci získavajú konkrétne vedomosti a zručnosti o výskyte a vlastnostiach, výrobe a použití chemických prvkov a ich anorganických zlúčenín dôležitých pre prax a bežný život. Učivo (napríklad voda, ozón, kovy) dáva priestor na ekologickú výchovu a výchovu k ochrane zdravia. V priamej väzbe na požiadavky odbornej zložky vzdelania žiaci získavajú praktické zručnosti na prácu s anorganickými látkami.

Organické zlúčeniny

Učivo poskytuje žiakom konkrétne vedomosti a zručnosti spojené so systémom organických zlúčenín a ich špecifikom, s výskytom, vlastnosťami, výrobou a použitím organických látok významných z hľadiska odboru, bežného života, ekológie a zdravého spôsobu života. Žiaci sa naučia odvodzovať vzorce a názvy organických zlúčenín a opísať ich štruktúru. Žiaci si osvoja zručnosti pre manipuláciu s organickými látkami (napríklad rozpúšťadlami) z hľadiska bezpečnosti práce a ochrany zdravia.

Deje v živých sústavách

Učivo rozvíja vedomosti a zručnosti žiakov o zložení, výskyte a biologických funkciách najdôležitejších prírodných látok (bielkovín, sacharidov, tukov, vitamínov, hormónov, nukleových kyselín atď.) a napomáha porozumenie podstaty dejov prebiehajúcich v živých organizmoch. Tento obsahový okruh prispieva k pochopeniu základov ekológie a správnej životosprávy.

Človek a životné prostredie

Učivo tohto obsahového okruhu poskytuje žiakom nevyhnutné poznatky o biológii a ekológii, z ktorých bude vychádzať ekologická výchova a vzdelávanie v ďalších, najmä odborných predmetoch. Žiaci si rozšíria základné informácie o jednotnom základe života, o dedičnosti a premenlivosti, charakteristike rastlín a živočíchov ako celku a získavajú základné poznatky o ekológii dôležité pre ekosystém človeka a vzťahy človeka k životnému prostrediu pri zohľadnení regionálnych a profesných zvláštností.

4. MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Matematické vzdelávanie v odbornom školstve má svoje významné miesto, nakoľko v jednotlivých odboroch plní popri funkcii všeobecného vzdelávania aj prípravnú funkciu pre odbornú zložku vzdelávania.

Všeobecným cieľom matematického vzdelávania je výchova premýšľavého človeka, ktorý bude vedieť používať matematiku v rôznych životných situáciách (v odbornej zložke vzdelávania, v ďalšom štúdiu, v osobnom živote, budúcom zamestnaní, voľnom čase, a pod.). Učivo prezentuje matematického vzdelávania pre ISCED 3A. V tých študijných odboroch, ktoré majú vyššie nároky na matematické vzdelávanie vo vzťahu k danému odboru štúdia, môže škola vo svojom ŠKVP rozšíriť matematické vzdelávanie v súlade s náročnosťou odboru (pri riešení praktických úloh, štatistiku, a pod.).

Matematické vzdelávanie je významnou súčasťou všeobecnej vzdelanosti. Vedie žiakov k pochopeniu kvantitatívnych vzťahov v prírode i spoločnosti, vybavuje poznatkami užitočnými v každodennom živote aj pre chápanie technických alebo ekonomických súvislostí a pre odborné vzdelávanie. Matematické vzdelávanie sa výdatne podieľa na rozvoji samostatného a logického myslenia. Matematické vzdelávanie poskytuje žiakovi ucelený systém poznatkov, ktoré im umožňujú štúdium daného odboru i uplatnenie v praxi a slúži ako základ pre ich ďalšie vzdelávanie. Matematika učí žiakov schopnosti aplikovať získané vedomosti a zručnosti pri riešení úloh z praxe, potrebe overovať správnosť získaného výsledku, používať pri spracovaní úloh dostupné komunikačné technológie. Okrem všeobecného základu cieľom vyučovania matematiky v stredných odborných školách je poskytnúť žiakovi vedomosti a zručnosti potrebné na úspešné zvládnutie odborných predmetov príslušného študijného odboru a pre výkon ich budúceho povolania. Na to je potrebné, aby žiaci získali pozitívny vzťah k matematike a primerané vedomosti z oblasti algebry, planimetrie, stereometrie, vrátane použitia analytickej metódy, zo základov matematickej analýzy, z kombinatoriky a zo základov teórie pravdepodobnosti a štatistiky.

Cieľom vzdelávania v informačných technológiách je naučiť žiakov pracovať s informáciami. Žiaci pochopia základom informačných technológií a naučia sa užívateľskej úrovni používať operačný systém, kancelársky software a pracovať s bežným aplikačným programovým vybavením vrátane špecifického programového vybavenia, ktoré sa používa v príslušnej odbornej oblasti. Na účely stanovenia výkonových a obsahových štandardov je potrebné používať ŠVP Informačné technológie.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- rozumieť matematickej terminológii a symbolike (množinovému jazyku a pojmom z matematickej logiky) a správne ju interpretovať a používať z nariadení, zákonov, vyhlášok a matematiky,
- rozumieť základným matematickým pojmom a vzťahom medzi nimi, obsahom základných definícií a viet,
- vyhľadávať, hodnotiť, triediť, používať matematické informácie v bežných profesných situáciách a používať pritom výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,
- osvojiť si vyskytujúce sa pojmy, vzťahy a súvislosti medzi nimi, osvojiť si postupy používané pri riešení úloh z praxe,
- previesť reálny problém na matematickú úlohu,
- ovládať základné poznatky o číselných oboroch, výrazoch, mocninách, rovniciach, nerovniciach, funkciách, planimetrii a geometrii,

- orientovať sa v grafickom vyjadrení funkčnej závislosti,
- prevádzať numerické a grafické riešenia, vedieť pracovať s kalkulátorom,
- používať algoritmy v riešení algebrických i geometrických úloh,
- aplikovať matematické poznatky pri riešení úloh z odbornej a hospodárskej praxe,
- vedieť určiť bežné geometrické útvary a prevádzať jednotky,
- kriticky vyhodnocovať informácie kvantitatívneho charakteru získané z rôznych zdrojov – grafov, diagramov, tabuliek, správne sa matematicky vyjadrovať
- orientovať sa v aplikačných softvéroch využívaných v praxi.
- Ovládať obsluhu periférnych zariadení potrebných pre prácu s aplikačnými programami

Prehľad obsahových štandardov

1. Čísla, premenná a počtové výkony s číslami
2. Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy
3. Geometria a meranie
4. Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika
5. Logika, dôvodenie, dôkazy
6. Práca s údajmi a informáciami

Popis obsahových štandardov

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

V priebehu štúdia sa rozvíja a upevňuje pojem reálneho čísla, najmä v súvislosti s rozšírením pojmu mocniny a o mocniny s racionálnym exponentom. Poznatky zo základnej školy o výrazoch sa doplnia o rôzne druhy úprav kvadratického trojčlena a o rozvíjanie schopnosti vhodnej voľby premennej pri matematizácii reálnej situácie, pri úprave výrazov na tvar vhodný na výpočet hodnôt výrazu prostriedkami výpočtovej techniky a na vyjadrenie vybranej premennej z daného vzťahu (vzorca).

Funkcie a ich priebeh

Žiaci sa učia rozlišovať základné okruhy funkcií a funkčných závislostí a riešiť príslušné typy rovníc (výpočtom i graficky). Žiaci rozumejú obsahu pojmu funkcia, vedia určiť jej definičný obor i obor hodnôt, zostrojiť graf a uviesť niektoré jej vlastnosti.

Riešia sa rôzne typy rovníc a nerovnic s dôrazom na pochopenie logickej podstaty riešenia. Je potrebné získať kvalitné schopnosti pri riešení jednoduchých rovníc a nerovnic a pri riešení zložitých rovníc a nerovnic vedieť používať prístupné informačné technológie (existujúci didaktický voľný software).

Geometria a meranie

V základnom učive je zastúpená rovinná aj priestorová geometria. Hlavný dôraz sa kladie na budovanie predstavivosti s využitím riešenia problémových úloh z praxe. Pozornosť sa venuje rozvoju schopnosti používať pri riešení geometrických problémov algebrické metódy. Okruh učí žiakov aplikovať na jednoduchých úlohách vlastnosti zhodných a podobných zobrazení a využívať zhodnosť a podobnosť trojuholníkov pri riešení príkladov z odbornej praxe.

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Učivo napomáha rozvoj kombinatorického myslenia a zoznamuje žiakov s pojmi variácie, permutácie, kombinácie a ich aplikáciami na praktických úlohách. V kombinatorike sa má

predovšetkým kultivovať schopnosť systémovo spracovávať rozsiahle súbory dát a organizovať svoju činnosť algoritmicke. V tomto okruhu nie je základ v zavádzaní vzorcov a pojmového aparátu, ale v systéme vypisovania možností.

Učivo zo štatistiky je volené tak, aby žiaci vedeli spracovať bežné štatistické informácie zo života (tlač,...). V štatistike je potrebné, aby sa žiaci naučili spracovať štatistický súbor pomocou výpočtovej techniky a vedieť výsledky spracovania primerane interpretovať.

Práca s údajmi a informáciami

Žiaci vyhľadávajú, vyhodnocujú a spracúvajú informácie a údaje. Získavajú a osvoja si základné praktické činnosti s aplikáciami, s prezentačným softvérom, s kancelárskym a grafickým softvérom a získané poznatky môžu interpretovať prostredníctvom diagramov, grafov a prezentácií obsahovo zameraných pre daný odbor štúdia.

5. ZDRAVIE A POHYB

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, na osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností o výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy a športovej činnosti. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy predchádzania civilizačných ochorení, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím aj princípy úpravy zdravotných porúch. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne orientovaných telovýchovných činnostiach aj z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k chápaniu kvality pohybu ako dôležitej súčasti svojho komplexného rozvoja, k zorientovaniu sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít a ich uplatneniu v režime dňa.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravotnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, vrátane telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- vytvoriť si ucelenú predstavu o ľudskom organizme ako celku z hľadiska stavby a funkcie, poznať zásady správnej životosprávy v zmysle aktívneho zdravia a zdravého životného štýlu,
- prejavovať aktívne postoje k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti a vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovaniu telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia,

- splniť požiadavky všeobecnej pohybovej výkonnosti a ovládať cvičenia zodpovedajúce jeho psychomotorickým predpokladom tak, aby im bol schopný samostatne realizovať v primeraných podmienkach,
- aktívne ovládať základné techniky a taktiky vybraných športových odvetví a rozumieť odbornej terminológii pohybových činností, uplatňovať zásady účelnej organizácie telovýchovných aktivít,
- vytvoriť si predpoklady pre transfer získaných zručností do pracovnej motoriky a ovládať kompenzačné cvičenia regeneráciou telesných a duševných síl vzhľadom na požiadavky budúcej profesie,
- uvedomovať si význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia a ľudských vzťahov,
- prejavovať zmysel pre fair-play, kolektívnu spoluprácu a vzájomnú pomoc, najmä jednotlivcom handicapovaným či menej pohybovo nadaným,
- ovládať a dodržiavať zásady prvej pomoci, zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze, uplatňovať pri športe a pobyte v prírode poznatky z ochrany a tvorby životného prostredia.

Prehľad obsahových štandardov

1. Ľudský organizmus ako celok z hľadiska stavby a funkcie
2. Vplyv telesnej výchovy a športu na somatický, funkčný a zdravotný stav človeka
3. Kondičná príprava a všestranne rozvíjajúce cvičenia a pohybové hry, športový tréning
4. Základy techniky a taktiky vybraných športových odvetví, odborná terminológia, pravidlá
5. Regenerácia, kompenzácia
6. Poradové cvičenia
7. Hygiena a bezpečnosť pri telesnej výchove a športe, základy prvej pomoci
8. Šport a pobyt v prírode

Popis obsahových štandardov

Ľudský organizmus ako celok z hľadiska stavby a funkcie

Učivo prehľbuje poznatky z biológie človeka získané na ZŠ a prispieva k vytvoreniu komplexu poznatkov v oblasti starostlivosti o zdravie. Objasňuje pojem aktívne zdravie v zmysle zdravej výživy, otužovania, nefajčenia, abstinencie, sexuálnej výchovy, účelného naplňovania voľného času pohybom a predchádzanie chorobám.

Vplyv telesnej výchovy a športu na somatický, funkčný a zdravotný stav človeka

Téma smeruje k pochopeniu pohybu ako základnej vlastnosti života a vplyvu pohybu na vlastnosti živých organizmov vrátane človeka a k poznaniu, že celkovo nedostatočný rozsah pohybovej aktivity a jednostranný charakter záťaže životným stereotypom dnešného človeka je treba cielene kompenzovať. Obsahuje poznatky potrebné na uvedomelý rozvoj zdatnosti a pohybových zručností, osvojenie zdravotne vhodných pohybových činností a návykov (pohybový režim, stravovanie, pitný režim pri športe, spôsoby odpočinku a iné).

Kondičná príprava a všestranne rozvíjajúce cvičenia a pohybové hry, športový tréning

Okruh zahŕňa súbor praktických zručností a poznatkov zameraných na rozvoj obratnosti, sily, rýchlosti, vytrvalosti a vzťahu všeobecnej prípravy na tréningový proces. Učivo zahŕňa rôzne cvičenia zamerané na prípravu organizmu pred pohybovou činnosťou, rýchlostne silové a vytrvalostné cvičenia napomáhajúce rozvoj pohyblivosti kĺbov, správne držanie tela v rôznych polohách, cvičenia motivačné, tvorivé psychomotorické, cvičenia na každý deň s náradím aj bez náradia, v štandardných podmienkach športových zariadení v prírode. Žiaci

si osvojujú potrebnú terminológiu a prostriedky komunikácie, zásady rozvoja aerobickej a svalovej zdatnosti, pohybových zručností a zásady športového tréningu.

Základy techniky a taktiky vybraných športových odvetví , odborná terminológia, pravidlá

Téma je zameraná na osvojenie základných pohybových štruktúr vybraných športových odvetví. Súčasťou je rozvíjanie estetického vnímania a estetického prejavu žiakov, pohybovej pamäte a kreativity (gymnastika, tance), rozvoj špeciálnych pohybových schopností a celkovej telesnej zdatnosti (atletika, športové hry) K základnému učivu patria aj úpony, zručnosti a poznatky nevyhnutné na sebaobranu. Súbežne si žiaci osvojujú príslušnú športovú terminológiu a komunikačné prostriedky, zásady a základné pravidlá jednotlivých športov a súťaží. Obsah tvoria aj vybrané otázky z histórie, etiky telesnej výchovy a športu, fair-play konania, popularity športového odvetvia. Dôležité sú zdravotné aspekty pohybu v rôznych klimatických podmienkach.

Regenerácia, kompenzácia

Učivo je súčasťou ktoréhokoľvek tematického celku (modulu), tvorí súčasť úvodnú, prípadne záverečné časti hodín. Kompenzačné a regeneračné cvičenia pomáhajú adaptácii na odborný výcvik a na budúce povolanie a kompenzuje možnosť jednostranného zaťaženia v školských a pracovných činnostiach. Zahŕňa cvičenia vyrovnávacie, cvičenia na správne držanie tela, dychové a relaxačné cvičenia a techniky, rytmickú gymnastiku, a iné kontroly účinnosti jednotlivých cvičení. Upozorňuje na nevhodné cvičenia vzhľadom na vek, pohlavie, ochranu pohybového aparátu a pod. Žiaci si osvojujú správne cvičebné návyky, metódy, postupy vykonávania jednotlivých cvičení a súborov, chápu ich funkciu.

Poradové cvičenia

Tieto cvičenia sa využívajú na účelnú organizáciu práce a zvýšenie účinnosti telovýchovného procesu (nie sú samoučelné). Získané pohybové zručnosti sa spájajú so správnym držaním tela, estetikou pohybového prejavu a formovaním uvedomelej disciplíny. Predpokladom ich správneho výkonu je znalosť základných telovýchovných pojmov a názvosloví.

Hygiena a bezpečnosť pri telesnej výchove a športe, základy prvej pomoci

Téma spája hygienické otázky so zabránením úrazu a spoločne významne ovplyvňujú bezpečnosť a účinok telesného cvičenia. Hygienické zásady sa týkajú osobnej hygieny žiaka aj hygieny cvičenia, tréningu, telovýchovného prostredia. V osobnej hygieny je treba zdôrazniť miesto telovýchovných aktivít v životospráve človeka z hľadiska rytmu práce a odpočinku (biologické rytmy). Žiaci si osvoja prostriedky aktívneho a pasívneho odpočinku aj v súvislosti s najvýznamnejšími faktormi príčin úrazov, učia sa poskytovať prvú pomoc.

Šport a pobyt v prírode.

Téma zoznamuje žiakov nielen so základnými pravidlami správania pri športe a pobyte v prírode, ale aj s prístupmi k plánovaniu a organizovaniu týchto činností. Zahŕňa rôzne pohybové činnosti a aktivity vykonávané v prírode (napr. chôdza, beh, turistika, táborenie, cyklistika, zimné športy), poznatky a návyky týkajúce sa orientácie v prírode, ochrany flóry a fauny a zdrojov pitnej vody, zásady bezpečnosti a dodržiavania právnych noriem.

ODBORNÉ VZDELÁVANIE

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Odborné vzdelávanie vedie žiakov k zvládnutiu základných úloh odvetvia - odboru, na ktorý sa pripravujú. Základným cieľom je osvojiť si vedomosti a zručnosti potrebné pre zvládnutie celého okruhu učiva. Žiaci získavajú, upevňujú a prehlbujú si vedomosti, zručnosti a návyky predpísané na zvládnutie budúceho povolania dizajnéra. Pri práci dodržiavajú zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a ochrane pred požiarimi.

TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Aktívne pretváranie skutočnosti sa stalo pre človeka základnou formou jeho historického vývoja, ktorý sa uskutočňuje okrem iného aj v rozličných umeleckých formách. Preto má odborné vzdelávanie v rámci rôznosti umeleckých foriem špecifické postavenie v celom systéme odborného vzdelávania a výchovy. V príprave na absolvovanie odboru je okrem zručnosti nevyhnutnou a základnou podmienkou patričné nadanie na výtvarnú nápaditosť. Zvláštnosťou celého vzdelávacieho programu je synchronnosť technickej stránky (využitie prírodovedného učiva na rozvoj logického myslenia za účelom dosiahnutia odborných znalostí) a výtvarnej a remeselnej stránky na rozvoj vedomostí podporovaných znalosťami z dejín výtvarného umenia, divadla, kinematografie, fotografie.

Preukázanie výkonu v tejto vzdelávacej oblasti predpokladá u absolventa tohto študijného programu disponovanie stanovenými výkonovými štandardmi a ovládanie učiva, ktoré je predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad obsahových štandardov

1. Ekonomika a svet práce
2. Umelecko-historická výchova
3. Výtvarná príprava
4. Vlastnosti materiálov, techniky a technologické procesy
5. Návrhová tvorba
6. Praktická príprava

1. EKONOMIKA A SVET PRÁCE

Charakteristika vzdelávacích oblastí

Neoddeliteľnou súčasťou teoretického vzdelávania je oblasť ekonomiky a sveta práce, ktorá má medzipredmetový charakter, dopĺňa kompetencie žiaka, získané v ostatných oblastiach všeobecného aj odborného vzdelávania o najdôležitejšie poznatky a zručnosti súvisiace s jeho uplatnením vo svete práce. Cieľom tejto oblasti je rozvoj ekonomického myslenia žiakov, poznanie významu vzdelania pre uplatnenie na trhu práce, osvojenie si vedomostí a kompetencií, ktoré absolventovi pomôžu využiť jeho odborné a osobnostné predpoklady pre úspešné uplatnenie na trhu práce a pre budovanie profesijnej kariéry.

Obsah učiva je zameraný na osvojenie ekonomických pojmov, základov makroekonómie a mikroekonómie, získanie prehľadných vedomostí o ekonomických javoch a zákonitostiach, chápanie základných ekonomických vzťahov a podstaty fungovania trhovej ekonomiky. Súčasťou vzdelávania je osvojenie efektívneho a hospodárneho správania v jednotlivých odborných činnostiach a praktická aplikácia teoretických vedomostí. Svoje predpoklady pre

uplatňovanie vlastných aktivít v podnikaní žiaci rozvíjajú na základe porozumenia podstaty podnikateľskej činnosti a kompetencií získaných z oblasti právnej úpravy podnikania.

Obsah vzdelávania vedie žiakov k tomu, aby ovládali pojmy ako sú potreby, statky, služby, spotreba a životná úroveň. Žiaci získavajú základné poznatky o výrobe, základných výrobných faktoroch a hospodárskom cykle. Oboznámia sa s podstatou tovaru, formou a funkciou peňazí. Získavajú vedomosti o fungovaní trhu, subjektoch trhu, učia sa porozumieť základným prvkom trhu - ponuke, dopytu a cene.

Žiaci sú pripravovaní na nevyhnutnosť sledovania zmien legislatívnych noriem a vzťahov na ekonomickom trhu i na trhu práce za súčasného využívania informačno – komunikačných technológií.

Prehľad výkonových štandardov:

Absolvent má:

- používať a aplikovať základné ekonomické pojmy a kategórie,
- popísať podstatu a princípy fungovania trhovej ekonomiky,
- popísať podstatu podnikateľskej činnosti,
- orientovať sa v právnych formách podnikania a charakterizovať ich,
- posúdiť vhodné formy podnikania v svojom odbore,
- charakterizovať podstatu podniku, základné podnikové činnosti a jeho postavenie na trhu,
- orientovať sa v právnych normách a predpisoch,
- charakterizovať štruktúru národného hospodárstva a činitele ovplyvňujúce jeho úroveň,
- charakterizovať hlavné znaky trhu práce,
- využívať informačné médiá pri vyhľadávaní pracovných príležitostí,
- posudzovať a podľa osobných predpokladov využívať informácie o pracovných príležitostiach,
- posudzovať podnikateľské príležitosti a konfrontovať ich so svojimi možnosťami,
- formulovať vlastné priority a zosúladowať ich s požiadavkami pre výkon povolania a možnosťami ďalšieho vzdelávania.

Prehľad obsahových štandardov

1. Ekonomické vzdelávanie
2. Svet práce

Popis obsahových štandardov

Ekonomické vzdelávanie

Obsah učiva uvádza žiakov do problematiky ekonomiky, hospodárskej praxe základných vzťahov a podstaty fungovania trhovej ekonomiky. Žiaci si osvoja používanie odbornej ekonomickej terminológie, získajú poznatky z oblasti makroekonómie a ekonomiky podniku, prehľad o zákonitostiach a javoch trhovej ekonomiky, učia sa porozumieť základným prvkom trhu a osvoja si vedomosti o fungovaní trhu a jeho subjektoch. Oboznámia sa s podstatou podnikateľskej činnosti, jednotlivými formami podnikania a ich charakteristikou. Súčasťou obsahu vzdelávania sú odborné vedomosti o podniku, základných podnikových činnostiach, jeho hospodárení, postavení na trhu. Žiaci si osvoja vedomosti o podstate a štruktúre národného hospodárstva a naučia sa porozumieť základným makroekonomickým ukazovateľom.

Svet práce

Obsah učiva vedie žiakov k chápaniu významu práce, ako zdroja tvorby hodnôt, nástroja ekonomického zabezpečenia a sebarealizácie, ako aj k poznaniu významu a dôležitosti vzdelávania pre kvalifikované uplatnenie na trhu práce.

V procese vzdelávania si žiaci dopĺňajú odborné vedomosti a zručnosti o poznatky, ktoré úzko súvisia s ich budúcim uplatnením na trhu práce. Získané poznatky z oblasti pracovnoprávných vzťahov ich naučia postupovať správne pri uplatňovaní svojich práv. Vo vzdelávacom procese sa súčasne formujú a rozvíjajú schopnosti racionálneho a efektívneho správania a zodpovednosti za vlastnú prácu.

2. UMELECKO-HISTORICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vzdelávacích oblastí

Učivo odborných predmetov sa zameriava na poznatky z dejín výtvarnej kultúry, dejín grafického dizajnu, dejín odevného dizajnu, teórie dizajnu, teórie a vývoja fotografie na vedomosti potrebných na vytvorenie a prezentáciu umeleckého artefaktu. Poskytuje žiakom celkové vzdelanie z histórie umenia a dizajnu. Historicko-umelecká výchova rozvíja estetické cítenie žiakov a ich umelecké smerovanie, podnecuje v nich vlastnú tvorivú činnosť ako predpoklad subjektívneho pretvárania reality.

Žiaci sú vedení k potrebe aktívne vyhľadávať zdroje informácií, nachádzať v dejinách výtvarnej kultúry, v umeleckej tvorbe ako zdroje inšpirácie ich využívať vo svojej tvorivej činnosti.

Žiaci sú vedení k rozvoju výtvarného myslenia, ku kultivácii výtvarného videnia a vyjadrovania, v nadväznosti na poznanie a rozbor umeleckého diela z hľadiska jeho historického zaradenia.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- prehľad o historickom vývoji spoločnosti, jej výtvarnej kultúry a úžitkového výtvarného umenia,
- ovládať vzájomné súvislosti medzi jednotlivými vývojovými etapami spoločnosti
- poznať výtvarné a estetické tendencie, ktoré sa prejavujú v umelecko-historickom vývoji,
- identifikovať výtvarný prejav jednotlivých historických období podľa jeho základných znakov,
- poznať významných predstaviteľov jednotlivých slohových období a súčasného výtvarného umenia,
- vedieť zaradiť umelcov do obdobia a charakterizovať ich na základe ich výtvarnej tvorby,
- poznať najvýraznejšie osobnosti v histórii a súčasnosti divadla, filmu, fotografie a grafického dizajnu,
- previesť analýzu umeleckého diela z hľadiska jeho historického zaradenia, vzťahu, formy a obsahu a kompozičnej výstavby,
- charakterizovať a hodnotiť teoretický a praktický význam obsahu a formy diela voľného umenia,
- poznať umelecké remeslá ako najstaršiu formu umeleckého prejavu človeka a dizajn ako médium od 19. storočia,
- identifikovať ich podľa jednotlivých druhov, foriem použitého materiálu a spôsobu vyhotovenia, ktorý vyjadruje dobový štýl.

Prehľad obsahových štandardov:

1. Dejiny výtvarnej kultúry
2. Teória dizajnu
3. Analýza umeleckého diela

Popis obsahových štandardov

Dejiny výtvarnej kultúry

Obsahový okruh predmetu smeruje k získaniu ucelenej orientácie v oblasti vývoja spoločnosti a jej výtvarnej kultúry od jej vzniku až po súčasnosť. Umožní osvojenie súboru základných poznatkov z teórie umenia a výtvarnej tvorby v spoločensko-historických súvislostiach. Súčasťou vzdelania z histórie výtvarnej kultúry sa stane periodizácia a charakteristika spoločensko-historického vývoja, analýza vývojových etáp výtvarnej kultúry. Dôležitými poznatkami budú aj základné trendy súčasného výtvarného umenia v nadväznosti na príslušný odbor štúdia.

Teória dizajnu

Súbor historicky orientovaných predmetov vychádza z dejín výtvarnej kultúry a umožní osvojiť si súbor poznatkov z teórie umenia a výtvarnej tvorby v príslušných spoločensko-historických súvislostiach, predovšetkým vo vzťahu k študovanému odboru.

Analýza umeleckého diela

Predstavuje súbor vedomostí, získaných štúdiom dejín výtvarnej kultúry a schopnosti výtvarného analytického myslenia, ktoré umožní previesť rozbor umeleckého diela z rôznych hľadísk. Prvým krokom je historické zaradenie spojené s určením autora a slohu s následnou analýzou vzťahu formy a obsahu, posúdením kompozičnej výstavby a celkového výrazu umeleckého diela.

3. VÝTVARNÁ PRÍPRAVA

Charakteristika vzdelávacích oblastí

Učivo na tejto úrovni poskytuje žiakovi vyjadrovacie prostriedky a predpoklady na samostatnú tvorbu a smeruje k osvojeniu základov výtvarného jazyka. Je zamerané tak, aby žiakovi umožnilo osvojiť si zásady výtvarnej kompozície ako súhrn zážitkov, skutočností a fantázie tvorcu v danom študijnom odbore. Rozvíja u žiakov tvorivosť prostredníctvom výtvarného myslenia, učí ich pozorovať, analyzovať, hodnotiť prírodné a spoločenské javy z výtvarného hľadiska, kultivuje ich výtvarné videnie, fantáziu a výtvarnú pamäť. Učí ich ovládať všetky dostupné vyjadrovacie techniky, prostriedky výstavby umeleckého diela a kompozície.

Fantazijno-koncepčné štúdie smerujú k rozvíjaniu predstavivosti v oblasti danej problematiky. Cieľom štúdia tohto obsahového štandardu sa realizujú tieto hlavné aspekty – morfológia výtvarnej tvorby a štúdia reálií.

Žiaci získajú základné vedomosti a zručnosti v písaní a kreslení písma s využitím počítačového softvéru, aby sa písmo mohlo stať nástrojom modernej multimediálnej komunikácie.

Funkcia figurálneho kreslenia spočíva v chápaní človeka ako proporčného meradla pre všetky odbory ľudskej činnosti. Výsledkom je získanie väčšej invenčnej a tvarovej zásoby, ktorá je predpokladom pre ďalšie aplikácie a štylizáciu v danom študijnom odbore.

Základy osobnej umeleckej prezentácie umožnia žiakom budovať svoje portfólio s využitím najnovších informačno-komunikačných technológií a tak kultivovane propagovať svoju osobnosť.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- pracovať so škálou výtvarných pomôcok a materiálov,
- využívať výrazové možnosti jednotlivých výtvarných prvkov v ich rôznych kombináciách a vo vzájomných súvislostiach pri výstavbe kompozície obrazu, objektu,
- ovládať postupy štylizácie, abstrakcie a možnosti výtvarného posunu reálnych tvarov,
- uplatňovať vzťah medzi výtvarným riešením konkrétnej úlohy s technologickými postupmi a technikami používanými v rámci študovaného odboru,
- ovládať špecifický výtvarný jazyk pri vecných štúdiách rastlinných, živočíšnych a abstraktných motívov s vystihnutím charakteristiky tvaru a štruktúry,
- poznať možnosti využitia výpočtovej techniky a grafických programov pri výtvarnom vyjadrovaní,
- popísať vývoj písma a správne požívať základné odborné názvoslovie,
- ovládať výstavbu autorského písma s využitím príslušného počítačového programu,
- vedieť vybrať typ písma v súlade s výtvarným zámerom,
- ovládať základné postupy kresebného a plastického zobrazenia častí ľudského tela a ľudskej postavy v reálnej a štylizovanej podobe,
- využívať jednoduché figurálne kompozície v kombinácii s dekoratívnymi predmetmi, písmom, drapériou a inými prvkami,
- poznať zásady klasickej prezentácie vlastnej tvorby inštaláciou plošných diel a priestorových objektov,
- poznať prostriedky na vytvorenie a archiváciu zvukovej, textovej, vizuálnej a fotografickej dokumentácie.

Prehľad obsahových štandardov:

1. Morfológia a syntax výtvarnej tvorby
2. Základy písma a figurálne kreslenie
3. Osobná umelecká prezentácia

Popis obsahových štandardov

Morfológia a syntax výtvarnej kultúry

Štúdium je zamerané na osvojenie si dostupných výrazových prostriedkov na vyjadrenie umeleckého zámeru a poznanie kompozičných vzťahov pri tvorbe výtvarného diela. Charakter koncepčného riešenia a použitie výtvarných nástrojov sa líši z hľadiska potrieb študovaného odboru.

Základy písma a figurálne kreslenie

Cieľom tejto skupiny predmetov je sledovať historický vývoj písma, jeho základné prvky, autorov a charakteristické znaky. Vedieť uplatniť písmo ako súčasť výtvarnej kompozície. Vnímať ľudské telo ako proporčné meradlo pre výtvarnú úžitkovú tvorbu. Osvojiť si základné konštrukcie, proporcie a polohu jednotlivých častí ľudského tela a celej postavy. Kompozične zvládnuť umiestnenie jednej a viacerých postáv v priestore v spojení s ďalšími objektmi.

Osobná umelecká prezentácia

Poslaním predmetu je naučiť žiakov inštalácie výtvarných objektov pracovať s digitálnym fotoaparátom, používať skener, upravovať fotografie a iné grafické súbory prostredníctvom počítačového softvéru, spracovať prezentácie a vytvoriť si vlastnú webovú stránku. Žiaci sa pripravujú na prezentáciu vlastných prác, pričom využívajú zásady medzilidskej komunikácie, argumentácie s cieľom komerčne sa presadiť.

4. VLASTNOSTI MATERIÁLOV, TECHNIKY A TECHNOLOGICKÉ PROCESY

Charakteristika vzdelávacích oblastí

Učivo v tejto oblasti nadväzuje na poznatky zo všeobecného vzdelávania. Je zamerané na spoznávanie vlastností a charakteristických znakov rôznych druhov materiálov – tradičných i nových, pomocných a konzervačných – z hľadiska ich uplatnenia pri tvorbe umeleckého diela.

Žiak získava poznatky o príprave a ošetrovaní materiálov, možnosť posúdiť chyby výrobkov, zhodnotiť fyzikálne, mechanické a technologické vlastnosti surovín. Súčasťou týchto vedomostí je aj znalosť hospodárneho využívania materiálov, nástrojov a zariadenia spolu s ich pravidelnou údržbou.

Obsah učiva technologického okruhu je zameraný na získanie základných odborných vedomostí v oblasti výrobných techník, pracovných postupov a odbornej starostlivosti. Žiaci sa naučia chápať súvislosti a nadväznosti pracovných postupov, pracovného poriadku a dodržiavania vysokých nárokov na umeleckú zručnosť. Učivo je zamerané tak, aby žiakom poskytlo potrebné vedomosti o tradičných a súčasných technikách zobrazovania skutočnosti. Žiaci pracujú samostatne s technickou a výkresovou dokumentáciou.

Obsahový okruh má teoreticko-praktický charakter. Poskytuje žiakom okrem teoretických vedomostí aj základy zručností. Umožňuje syntetizovať vnímanie jeho jednotlivých častí ako uceleného systému navzájom sa dopĺňajúcich a prelínajúcich vedomostí a zručností a rozvíja schopnosť ich aplikácie v komplexe praktických činností pri riešení konkrétnych úloh.

Obsahový okruh je previazaný s oblasťami prírodovedného a jazykového vzdelávania a komunikácie a je tiež úzko spojený so vzdelávaním v informačných a komunikačných technológiách. Tesné väzby má s obsahovým okruhom návrhová a realizačná tvorba.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- vedieť používať základnú odbornú terminológiu,
- dokázať vhodnosť použitia materiálov z hľadiska ich štruktúry a zloženia a mať cit pre kombinovanie materiálov,
- ovládať efektívne a hospodárne v práci využívať všetky dostupné materiály,
- charakterizovať podmienky ich skladovania a ošetrovania podľa platných predpisov,
- vedieť pomenovať používané farby a farbivá a vysvetliť spôsoby ich aplikácie,
- vedieť rozlíšiť druhy lepidiel, impregnačných látok, náterových hmôt, brúsnych a leštiacich prostriedkov a technológie postupu ich aplikácií,
- vymenovať používané nástroje, stroje a zariadenia a rôzne pomôcky, pričom vie popísať funkciu ich použitia,
- vedieť zvoliť vhodný postup pre realizáciu zadanej úlohy na základe jeho analýzy a stanoviť harmonogram jednotlivých pracovných operácií,
- dodržať technologické postupy jednotlivých pracovných operácií, vyhodnotiť priebeh technologického procesu a kvalitu jeho výstupu,

- dokázať samostatne spracovať technickú dokumentáciu,
- dodržiavať zásady tvorby a ochrany životného prostredia.

Prehľad obsahových štandardov:

1. Základné materiály
2. Technologický základ
3. Techniky a technologické postupy

Popis obsahových štandardov

Základné materiály

Obsah je zameraný na zoznámenie so základnými materiálmi, s ktorými budú žiaci pracovať. Je potrebné vedieť rozlíšiť používané materiály podľa charakteristických znakov, poznať rozdiely medzi prírodnými a syntetickými materiálmi, vedieť ich používať s ohľadom na technológiu ďalšieho spracovania.

Vedieť rozlišovať rôzne druhy lepidiel, impregnačných látok, náterových hmôt, farieb, glazúr...

Technologický základ

Učivo obsahového okruhu je úzko prepojené s predchádzajúcim okruhom. Poskytuje žiakom vedomosti a intelektové zručnosti z oblasti jednotlivých techník a technologických postupov výroby vrátane vedomostí o potrebných surovinách, princípoch ich spracovania, používaných materiáloch a ich vlastnostiach. Vlastnú technologickú problematiku dopĺňa prehľad používaných zariadení.

Obsahový okruh rozvíja schopnosť aplikovať získané vedomosti a zručnosti v praktickej činnosti.

Techniky a technologické postupy

Žiak získava všeobecný prehľad o vývoji technológie vo svojom odbore. Sú vytvorené predpoklady na rozvíjanie jeho schopností pri určení vhodnosti materiálov, na ich hodnotenie a prípadnú kombináciu. Cieľom je poznať podstatu jednotlivých technologických postupov techník, zhodnotiť a zvoliť vhodný postup pre realizáciu úlohy na základe jeho analýzy. Dokázať popísať spôsoby finálnych úprav produktu, ich náležitosti a postupy.

5. NÁVRHOVÁ TVORBA

Charakteristika vzdelávacích oblastí

Učivo tejto časti vzdelávania má komplexný charakter, pretože zastrešuje všetky odborné vedomosti a činnosti. Je zamerané teoreticky i prakticky, vybavuje žiakov vedomosťami a zručnosťami z oblasti špeciálnych metód práce výtvarníka a dizajnéra. Rozvíja tvorivú aktivitu a individuálne invenčné schopnosti žiakov. Pri riešení zadaných tém rozvíja ich schopnosť jasne vyjadriť obsahovú náplň výtvarného zámeru a formulovať ju vo vzťahu k realizačným technológiám. Vede žiakov k orientácii vo vývoji výtvarnej tvorby a dizajnu v danom odbore a v súčasných trendoch, k presadzovaniu nových netradičných riešení vo väzbe na spracovávané materiály a zvolené technologické postupy.

Vo fáze realizácie ich vedie k dodržiavaniu technologickej disciplíny, k zodpovednej a presnej práci a zodpovednosti za jej kvalitu.

Pozornosť v tejto časti vzdelávania je venovaná rozvíjaniu schopnosti komunikácie so zákazníkmi, obchodnými a pracovnými partnermi. Žiaci môžu v rámci vzdelávacieho procesu riešiť i priame zákazky firiem a inštitúcií.

Pri riešení úloh sú často využívané informačné technológie a prostriedky výpočtovej techniky.

Obsahový okruh je veľmi úzko previazaný s oblasťami prírodovedného vzdelávania, ekonomického vzdelávania a vzdelávania v informačných a komunikačných technológiách. Z odborných okruhov veľmi úzko súvisí s technologickou prípravou, umelecko-historickou a výtvarnou prípravou.

Prehľad výkonových štandardov:

Absolvent má:

- vedieť výtvarne vnímať, myslieť a samostatne vyjadriť vlastný výtvarný názor,
- ovládať kompozičné zákonitosti a princípy stavby výtvarného diela, brať do úvahy priestorové vzťahy v interiéri a exteriéri,
- vedieť jasne formulovať myšlienku a obsahovú náplň výtvarného zámeru,
- schopnosť využívať výtvarné a výrazové možnosti tradičných a moderných technológií, techník a materiálov,
- tvoriť návrhy umeleckých predmetov a tiež návrhy pre sériovú výrobu,
- samostatne analyzovať zadanú úlohu, zhodnotiť a obhájiť zvolené výtvarné riešenie spolu s použitými prostriedkami,
- samostatne experimentovať pri riešení problému, uplatňovať netradičné myšlienky a metódy práce,
- vyhľadávať a využívať inšpiračné zdroje, ovládať využívanie variácií v tvorbe,
- uplatňovať pri tvorbe výtvarného návrhu technologické, výrobné a ekonomické hľadiská,
- vyhotoviť technickú dokumentáciu a pracovať s ňou,
- využívať pri tvorbe výtvarných návrhov a technickej dokumentácie dostupné programové vybavenie,
- sledovať vývojové trendy vo svojom odbore, pracovať s odbornou literatúrou a využívať informačné technológie,
- profesionálne vystupovať a prezentovať vhodným spôsobom navrhované riešenie zadanej práce,
- popísať zásady tvorby a ochrany autorského práva.

Prehľad obsahových štandardov

1. Návrhová tvorba
2. Informačné zdroje

Popis obsahových štandardov

Návrhová tvorba

Obsah učiva je zameraný na tvorbu kresliarskych, maliarskych reliéfnych a plastických štúdií predmetov, prírodných objektov, ľudskej figúry, abstrahujúcich a štylizačných štúdií v kontexte s riešením zadanej práce. Žiaci zvládajú jednoduché, postupne vysoko výtvarne náročné úlohy, kompozičné štúdie v kombinácii s písmom, architektúrou tvaru a výtvarným výrazom, pohybové štúdie, typografické štúdie podľa zamerania odboru. Učia sa uplatňovať vzťah medzi uvažovaným materiálom, technologickým postupom a ich výtvarnými a výrazovými možnosťami. Súčasťou vzdelávania je možnosť využívania programového vybavenia pri tvorbe výtvarných návrhov i technickej dokumentácie.

Informačné zdroje

Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je práca s informáciami, s ich získavaním, triedením, orientovaním sa v nich, vyhodnocovaním, používaním a ďalším spracovávaním. Informácie sa

d'alej zaznamenávajú a uchovávajú v textovej, grafickej i numerickej podobe spôsobom umožňujúcim ich rýchle vyhľadávanie.

Na získavanie informácií slúži knižnica s odbornou literatúrou, masovo-komunikačné prostriedky a internetové stránky.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Učivo tohto tematického okruhu má komplexný charakter, pretože využíva všetky vedomosti nadobudnuté v predchádzajúcich okruhoch - z teoretickej časti prípravy odborného zamerania a premieňa ich v praktickú činnosť. Vybavuje žiakov vedomosťami a zručnosťami z oblasti špeciálnych metód práce výtvarníka a dizajnéra a súčasne z oblasti realizácie finálneho produktu.

Obsah vyučovacieho predmetu prax zahŕňa praktické ovládanie základných pracovných úloh od prípravy materiálov, náradia cez koncepčné, prípravné, realizačné činnosti až po konečnú úpravu diela. Žiaci taktiež poznávajú organizáciu jednotlivých pracovísk, prácu v teréne, prácu doplnkových pracovísk (laboratórií, štúdií, ateliérov) a vzťahy medzi nimi.

Stanovené výsledky vzdelávania a učivo sa v školskom vzdelávacom programe rozpracujú a konkretizujú podľa špecifických potrieb jednotlivých zameraní odborov.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- vedieť vybrať a pripraviť vhodné pracovné pomôcky, nástroje a zariadenia
- vedieť vypracovať scenár podľa zadania vo videotvorbe
- pripraviť materiály potrebné pre realizáciu finálneho produktu
- využívať zodpovedajúce zariadenie, pracovať s nástrojmi a pomôckami v rámci jednotlivých pracovných operácií
- pracovať podľa vopred schválených technologických postupov
- organizovať prácu z hľadiska dodržania stanovených termínov
- starostlivo vykonávať jednotlivé pracovné operácie a zrealizovať výtvarné návrhy
- kvalifikovane a racionálne riešiť problémové situácie
- pri realizácii finálneho produktu rešpektovať hranice svojej odbornosti
- dodržiavať zásady a predpisy pri spracovávaní a úpravách finálneho produktu
- vykonávať údržbu strojov a zariadení
- dodržiavať ekologické požiadavky pri používaní chemických prípravkov a likvidácii odpadov
- používať osobné ochranné pomôcky pri používaní chemických prípravkov a pri prácach rizikového charakteru
- uplatňovať ekonomické hľadiská pri rozhodovaní o spôsobe realizácie produktu
- dodržiava ustanovenia týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej prevencie

Prehľad obsahových štandardov

1. Realizácia výtvarných návrhov
2. Bezpečnosť, hygiena a ochrana zdravia pri práci

Popis obsahových štandardov

Realizácia výtvarných návrhov

V tejto časti vzdelávacej oblasti je obsah učiva zameraný na organizáciu pracoviska, prípravné práce, prípravu, obsluhu a údržbu pracovných nástrojov, strojov a zariadení, prípravu materiálov a pracovných pomôcok.. Žiaci sa učia realizovať svoje výtvarné návrhy. Štúdium im umožňuje kombinovať vhodné technologické postupy a techniky, hľadať vhodné spôsoby riešenia technických problémov, brať do úvahy ekonomické a výrobné hľadiská realizácie.

Bezpečnosť, hygiena a ochrana zdravia pri práci

Súčasťou praktickej činnosti je bezpodmienečné dodržiavanie bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci. Ide o bezpečnosť pri práci s pracovnými pomôckami, nástrojmi, pri obsluhu strojov a zariadení, pri práci s chemickými a inými nebezpečnými prípravkami.

ÚČELOVÉ KURZY

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov odborného vzdelávania a prípravy sú účelové kurzy, ktoré predstavujú integrujúcu zložku vedomostí, zručností a postojov. V nadväznosti na získané poznatky v oblasti teoretického a praktického vzdelávania účelové učivo poskytuje žiakom dopĺňujúce, rozširujúce, upevňovacie a overovacie vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné na zvládnutie situácií a aktivít, ktoré môžu nastať vznikom nepredvídaných skutočností.

Prehľad účelových kurzov:

1. Kurz pohybových aktivít v prírode
2. Kurz na ochranu života a zdravia
3. Účelové cvičenia
4. Krajinársky kurz
5. Odborná prax

1. KURZ POHYBOVÝCH AKTIVÍT V PRÍRODE

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Kurz pohybových aktivít v prírode sa organizuje v prvom a druhom ročníku štúdia v rozsahu 5 dní po 7 hodín so zameraním na zimné a letné športy (lyžovanie snowboard, plávanie).

Prehľad výkonových a obsahových štandardov závisí od typu a druhu kurzu.

2. KURZ NA OCHRANU ŽIVOTA A ZDRAVIA

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Účelový kurz Ochrana života a zdravia je povinnou organizačnou formou vyučovania. Jeho zameranie musí byť štruktúrované tak, aby sa ním rozšírili vedomosti žiakov, precvičili požadované zručnosti a prehĺbili osvojené postoje a návyky. Obsah kurzu nadväzuje na účelové cvičenia a tvorí ho teoretická príprava, praktický výcvik a mimovyučovacia záujmová činnosť žiakov. Názorné a praktické metódy prevládajú nad verbálnym a hodnotenie žiakov

je slovné. Navrhované obsahové zameranie kurzu je zhodné pre všetky tri formy jeho realizácie – denné dochádzka, internátna forma alebo kombinácia predchádzajúcich foriem. Počas kurzu sa kladie dôraz aj na overenie výstupných vedomostí žiakov v poskytovaní zdravotníckej prvej pomoci a ich reagovania na situáciu ohrozenia materiálnych hodnôt a prírody.

Kurz na ochranu života a zdravia sa organizuje v treťom ročníku v trvaní 3 dni po 7 hodín výcviku. Riaditeľ školy určí vedúceho, termíny, spôsob realizácie a miesto konania, triedy, personálne zabezpečenie, spôsob prípravy učiteľov a účastníkov kurzu, materiálne, finančné, technické a zdravotnícke zabezpečenie. Účasť žiakov na kurze je povinná. Žiaci s oslabeným zdravím sa na kurze zúčastňujú len so súhlasom lekára a plnia úlohy primerané zdravotnému stavu. Kurz sa organizuje v spolupráci s Radou školy, zdravotníkmi, ochranárskymi a inými spoločenskými organizáciami, s orgánmi štátnej správy (miestnou vojenskou správou, policajným zborom, útvarmi civilnej ochrany apod.). Realizuje sa internátnym spôsobom pobytu alebo dennou dochádzkou na zamestnanie. Odporúča sa podľa možnosti využívať internátny spôsob pobytu na kurze. Kurz organizovaný dennou dochádzkou sa uskutočňuje v teréne mimo priestorov školy. Podľa podmienok je možné uvedené spôsoby realizácie kurzu aj kombinovať.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

3. ÚČELOVÉ CVIČENIA

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Účelové cvičenia sa uskutočňujú sa v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Účelové cvičenia sa vykonávajú po triedach, výnimočne po ročníkoch. Presný termín určí riaditeľ školy. Účasť žiakov je na cvičeniach povinná. Žiaci so zmenenou pracovnou schopnosťou plnia primerané úlohy podľa lekárskeho nálezu. Plán cvičenia určuje ciele a obsah cvičenia, priestory na činnosť, zaradenie učiteľov školy do výkonových funkcií. Stanoví spôsob ich prípravy, ako aj prípravu žiakov, materiálno, hygienicko-zdravotnícke a bezpečnostné opatrenia, prípadnú spoluprácu so spoločenskými organizáciami regiónu a orgánmi štátnej správy. Program cvičenia sa realizuje spravidla v dvojhodinových jednotkách. Presun na miesto konania sa nezapočíta do času cvičenia, ak nie je jeho súčasťou. Účasť učiteľov na účelových cvičeniach je započítaná do ich vyučovacej povinnosti. Vyhodnotenie cvičenia vykoná riaditeľ školy na najbližšej pedagogickej porade.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- popísať právne normy upravujúce povinnosti prípravy občanov Slovenskej republiky na ochranu ich zdravia, ochranu prírody a obranu vlasti,
- mať prehľad o orgánoch a organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove občanov,
- mať schopnosť poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch,
- mať základné schopnosti pri riešení mimoriadnych situácií alebo udalostí,
- chrániť prírodu a životné prostredie,
- mať záujem o športové aktivity podporujúce jeho telesný a zdravotný rozvoj.

Prehľad obsahových štandardov

1. Teoretická príprava
2. Praktický výcvik
3. Mimovyučovacie aktivity

Popis obsahových štandardov

Teoretická príprava

Teoretická príprava nadväzuje na vedomosti a zručnosti žiakov získaných v účelových cvičeniach. Žiaci sa oboznamujú s právnymi normami, ktoré upravujú povinnosti občanov na ochranu ich zdravia, ochranu prírody a obranu vlasti ako aj o organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove. Získajú poznatky o dôležitých medzinárodných dohodách, o poslaní a funkcii ozbrojených síl, armády a civilnej ochrany v SR, o najnovších poznatkoch z dopravnej výchovy, zdravotvedy a ekológie, o technických športoch, sebaobrane, o právnych podmienkach vlastníctva a používania zbrane a iných prostriedkov sebaobrany. Teoretická príprava trvá 3 hodiny.

Praktický výcvik

Praktický výcvik sa zameriava na komplex týchto tematických celkov:

- Zdravotnícka príprava (5 hodín) dopĺňa učivo účelového cvičenia. Žiaci sa zdokonaľujú v poskytovaní prvej pomoci pri úpaloch, uštipnutiach hadom, popáleninách a priestreloch. Vedia zhotoviť improvizované nosidlá a určiť poradie naliehavosti ošetrovania zranených osôb ako je umelé dýchanie, kriesenie, stabilizovaná poloha, poleptania chemickými látkami, otravy a omrzliny.
- Mimoriadne udalosti – civilná ochrana (5 hodín) môže byť modelovaná na používanie signálov v priebehu činností. Žiaci sa naučia správne reagovať na požiar, výbuch plynu, zával alebo zosuv pôdy, letecké nešťastie, radiačnú haváriu, otravu potravinami a vodou.
- Pobyt v prírode (5 hodín) obsahuje komplex činností spojených s vybudovaním stanovného tábora. Žiaci sa naučia pripravovať stravu v improvizovaných podmienkach a na provizórnych prostriedkoch, vybudovať a označiť trať pre orientačný beh, zrealizovať preteky podľa pravidiel. Sú vedení k ochrane, úprave a čistote prírodného prostredia, k poznávaniu prírodných úkazov, liečivých a chránených rastlín.
- Technické činnosti a športy (3 hodiny) sú zamerané na rôzne aktivity ako sú exkurzie do športových zariadení, kde majú možnosť sledovať ukážky športovej strelby, rádioamatérskej a spojovacej činnosti, športového potápania a vodáctva, modelárstva, leteckých športov a parašutizmu, horolezectva a týmto sa motivovať k aktívnejšej športovej činnosti. Zároveň získavajú prehľad o náročnosti športových výkonov, výkonovej obtiažnosti, pravidlách a zásadách športovej činnosti.

Mimovyučovacie aktivity

Teoretická príprava a praktický výcvik sa odporúčajú spojiť s mimovyučovacími aktivitami.

4. VÝTVARNÉ SÚSTREDEDNIE - PLENÉR

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Krajinársky kurz - plenér je povinnou organizačnou formou vyučovania. Jeho zameranie má byť štruktúrované tak, aby sa ním rozšírili vedomosti žiakov, precvičili požadované zručnosti a prehĺbili osvojené návyky. Obsah krajinárskeho kurzu bezprostredne rozširuje hlavný

odborný predmet, ktorým je výtvarná príprava. Stavia na teoretických vedomostiach a sústred'uje na rozvoj zručností, čo je hlavným cieľom krajinárskeho kurzu. Využívajú sa hlavne názorné a praktické metódy, prevláda slovné hodnotenie, ktorého náplň tvorí rozbor jednotlivých prác žiakov.

Plenér sa realizuje na záver 1. ročníka, alebo v priebehu 2. ročníka v závislosti od podmienok a možností školy. Organizuje sa v trvaní 5 pracovných dní po 7 hodín denne, spravidla v dvoch časových blokoch – dopoludňajší a odpoľudňajší. Účasť žiakov na kurze je povinná. Rozsah a obsah stanovených výchovno-vzdelávacích cieľov sa spracuje do časového harmonogramu, kde sa stanoví spôsob personálneho bezpečnostného materiálo-technického a organizačného zabezpečenia.

Preukázanie výkonu v tejto vzdelávacej oblasti predpokladá, že absolvent vzdelávacieho programu musí disponovať týmito stanovenými výkonovými štandardami a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardami.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- schopnosť spájať teoretické vedomosti o formách výtvarného jazyka, s praktickými zručnosťami vo využívaní výtvarných výrazových a vyjadrovacích prostriedkov,
- poznať prostriedky výstavby a kompozície výtvarných diel a tvorivo ich uplatňovať v aktívnom vzťahu k prírode,
- mať vedomosti a zručnosti k samostatnej a tvorivej interpretácii objektov z krajiny v podobe realistickej štúdie, v kreatívnych posunoch a rôznych formách akčného umenia,
- schopnosti zachytiť krajinu v konkrétnom ročnom období a s využitím naučených výtvarných techník ju zobrazíť vo svojej práci,
- zručnosti prostredníctvom land artu vstupovať v interaktívnej polohe do vzťahu s prírodou,
- chrániť prírodu a životné prostredie.

Prehľad obsahových štandardov

1. Teoretická príprava
2. Praktická realizácia
3. Voľnočasové aktivity

Popis obsahových štandardov

Teoretická príprava

Teoretická príprava nadväzuje na vedomosti a zručnosti žiakov získaných v bloku odborných výtvarných predmetov. Žiaci si rozširujú svoje vedomosti z náuky o výtvarných vyjadrovacích a výrazových prostriedkoch. Stavajú na poznatkoch z kompozície v ploche i priestore. Pri hodnotení svojich prác využívajú získané vedomosti a schopnosti z analýzy a rozboru diela v kontexte technologických postupov.

Žiaci poznajú rôzne výrazové formy a posuny v oblasti technických a materiálových prostriedkov.

Praktická realizácia

Praktická realizácia sa sústred'uje na komplex činností, ktoré súvisia s procesom výtvarnej tvorby v exteriéry. Žiaci spracúvajú rôzne témy ako sú – Krajina a jej posuny, robia štúdie prírodnín, zachytávajú ľudovú a sakrálnu architektúru ako súčasť krajiny a naučia sa

inštalovať prírodniny do rôznych výtvarných objektov. Precvičujú si rôzne výtvarné techniky ako sú kresba, maľba, koláž a asambláž, inštalácie a niektoré formy akčného umenia.

Žiaci sú vedení k ochrane prírodného prostredia, učia sa spoznávať prírodné úkazy a niektoré využívať v procese výtvarnej tvorby (napr. dážď).

Voľnočasové aktivity

Voľnočasové aktivity sú zamerané na doplnkové výtvarné techniky, ktoré zaujímavým spôsobom obohatia tvorivé, kompozičné a interpretačné schopnosti žiakov. Prostredníctvom land-artu aktívne vstupujú do vzťahu s prírodou. Môžu využiť známe formy akčného umenia a inštaláciou rôznych surovín, materiálov a odpadov nájdených v prírode vytvárajú umelecké objekty (medzipredmetové vzťahy človek a príroda).

Súčasťou voľnočasových aktivít môže byť aj jednoduchá športová činnosť ako sú prechádzky, nenáročná turistika spojené s vyhľadávaním najzaujímavejších prírodných scenérií.

5. ODBORNÁ PRAX

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Súvislá odborná prax sa organizuje v 2. ročníku v dĺžke 5 pracovných dní po 6 hodín a 3. ročníku v dĺžke 10 pracovných dní po 6 hodín. Žiaci ju absolvujú v štátnych, alebo súkromných firmách podľa zamerania študijného programu alebo v škole. Obsah súvislej odbornej praxe nadväzuje na vyučovanie v oblasti návrhovej a realizačnej tvorby počas vyučovania. Žiak získava prehľad o organizácii práce v podniku, firme o dodávateľsko-odberateľských vzťahoch a tieto poznatky spája s teoretickými vedomosťami z oblasti ekonomiky. Počas trvania praxe sa riadi predpismi o bezpečnosti pri práci, ktoré má podnik, firma vypracované.

Prehľad výkonových štandardov

Absolvent má:

- zvládnuť jednoduché pracovné činnosti,
- sa naučiť pracovať v kolektíve,
- vedieť vhodne poskytnúť svoje odborné pripomienky k riešeniu problému,
- získať vhodné pracovné návyky – dochvilnosť, presnosť a dôslednosť.

Popis obsahových štandardov

Odborná prax

Žiak po absolvovaní súvislej odbornej praxe ovláda a v bežnej praxi používa bezpečnostné predpisy, má reálnu predstavu o využití teoretických znalostí v prevádzkových podmienkach, vie čiastočne posúdiť ekonomickú výhodnosť zvolených pracovných postupov, vie vhodne komunikovať s obchodným partnerom.